ΕΤΟΣ Β' — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1900 — ΑΡΙΘ. 119 καὶ 120

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Π. Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἢ 1 Ἰουλίου
Ἐσωτερικοῦ δρ. 6.—Ἐξωτερικοῦ δρ.χρ.8.

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ Ἀνάστασις νόμος ἡμῶν καὶ ζωή. — Τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου. — Εὐαγγελικὸν Κήρυγμα Παναρέτου Χ. Δουληγέρη· ἡ χαρὰ ἐν τῇ Ἀναστάσει. — Ὁ Ζῶν Χριστὸς (ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ) ὑπὸ Καλλιόπης Ἀντ. Κινδύνη. — Εὐαγγελικὸν Κήρυγμα Πναρέτου Χ. Δουληγέρη ἐπὶ τῇ Κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ· Πιστις-Εἰρήνη. — Κρινὼ Μαγκιώρου. — Κήρυγμα φοιτητῶν τῆς Θεολογίας. — Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον.—Κήρυγμα τῆς «Ἀναπλάσεως».

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΝΟΜΟΣ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΖΩΗ

Ὁ Ἰησοῦς ἐσταυρώθη· ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη. Ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν μεγάλων ναῶν, ὑπὸ τὰς ταπεινὰς στέγας τῶν ναΐσκων, θὰ ἠχήσῃ καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἡ ὀδύνη τῶν πιστῶν διὰ τὸ Πάθος, καὶ θὰ ἀντηχήσῃ ὁ ὕμνος τῆς ἀγαλλιάσεως διὰ τὴν Ἀνάστασιν. Καὶ εἰς τὰς πόλεις πάσας τοῦ χριστιανικοῦ ὀρθοδόξου κόσμου, καὶ εἰς τὰς νήσους καὶ τὰ χωρία, εἰς τῶν φραγγῶν τὰ βάθη, καὶ τῶν κοιλάδων τὴν ἔκτασιν, καὶ τῶν βουνῶν τὰ ὕψη, καὶ τὰς ἀκτὰς τὰς κυματοπλήκτους, λαοὶ καὶ ἡγεμόνες, στρατηγοὶ καὶ στρατιῶται, πλούσιοι καὶ πτωχοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νεανίαι καὶ κόραι, παῖδες καὶ γέροντες, οἱ ἐν ἀκμῇ καὶ οἱ ἐν κμάτῳ, οἱ ἐν ἀνέσει καὶ οἱ ἐν θλίψεσιν, οἱ θωπευόμενοι ὑπὸ τῆς βιοτικῆς αὔρας, οἱ βιπταζόμενοι ὡς φθινοπωρινὰ φύλλα, καὶ οἱ διωκόμενοι ἀπὸ τὰς θυέλλας καὶ τὰς τρικυμίας τῆς ζωῆς, οἱ ἐξελθόντες χθὲς ἀπὸ τὰ λίκνα, οἱ καταπονηθέντες ἤδη ἀπὸ τὸ γῆρας, ὅλοι, ἐν ἑνὶ λόγῳ, οἱ πιστεύοντες εἰς Χριστόν, ἀνεξαρτήτως διαφορῶν καὶ ἀντιθέσεων ἡλικίας, φύλου, ἐθνικότητος, τάξεως, καταστάσεως, θὰ συναντηθῶσιν ἐν ὀδύνῃ περὶ τὸν Σταυρόν, διὰ νὰ μέλψωσιν ἔπειτα τὸν πανευφρόσυνον καὶ θριαμβευτικὸν ὕμνον πρὸς τὸν Ἀναστάντα.

Καὶ τὸ ἓν ἅγιον, καὶ τὸ ἕτερον ἐπαινετόν. Οἰκτροὶ δὲ καὶ ταλαίπωροι ὅσοι μένουσιν ἀνεκκλησίαστοι, ξένοι πρὸς τὴν θλῖψιν τοῦ σταυροῦ, καὶ πρὸς τὴν φιλοβρότητα τῆς Ἀναστάσεως, ἢ ὅσοι ἐκκλησιάζονται μέν, ἀλλ' ἐλαφροί, ἐπιπόλαιοι, ἀσυνείδητοι, σάρκες ἁτλαῖ οἰστρηλατούμεναι, φερόμενοι εἰς τὸ νὰ αὐξήσωσι τὴν ἐν αὐτοῖς ἁμαρτίαν, καὶ νὰ χαλκεύσωσι βαρύτερα καὶ σκληρότερα τὰ δεσμὰ τῆς αἰωνίου αὐτῶν καταδίκης. Δυστυχῶς φέρουσι προσωπεῖον ἀνθρώπου, καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκδιώκωνται ἀπὸ τῶν ναῶν, ὡς τοῦτο θὰ ἐγίνετο, ἐάν ποτε εἰσήλαυνον κύνες ἢ εἰσώρμων ὄνοι καὶ χοῖροι.

Μὲ τούτους δὲν θὰ ἐνασχοληθῶ εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον μου, διότι ὁ σκοπός μου δὲν εἶνε νὰ κάμω ζωολογικὴν μελέτην. Θέλω ἀποταθῆ ὅμως πρὸς ὅλους ἐκείνους, οἵτινες λόγῳ διαθέσεως ἐπιθυμοῦσι νὰ ὦσι Χριστιανοί, διὰ νὰ τοὺς ὑποβοηθήσω νὰ αὐτοεξετασθῶσι καὶ νὰ κρίνωσιν ἐὰν ὦσι καὶ ἔργῳ καὶ πράγματι τοιοῦτοι.

Σταυρὸς καὶ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ δὲν εἶνε ἁπλᾶ ἱστορικὰ γεγονότα, ἄξια νὰ ἐπιβληθῶσι μόνον εἰς τὴν γνῶσιν ἡμῶν ἢ νὰ μᾶς δώσωσι διδάγματα ἐν μέρει χρήσιμα καὶ οἰκοδομητικά. Ἐν τῷ Σταυρῷ καὶ ἐν τῇ Ἀναστάσει ὑπάρχει κεφάλαιον γνώσεως καὶ κεφάλαιον σωτηρίας, ἄνευ τοῦ ὁποίου ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶνε σκοτεινὸς καὶ φέρει εἰς ἀπώλειαν. Ἐν τῷ Σταυρῷ καὶ τῇ Ἀναστάσει ὑπάρχει ἀρχή, κανὼν καὶ κριτήριον δι' ὅλας ἡμῶν τὰς δυνάμεις, δι' ὅλας ἡμῶν τὰς σχέσεις, δι' ὅλον ἡμῶν τὸν βίον. Διότι ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ Ἀνάστασις ἐπραγματοποιήθησαν μὲν εἰς ὡρισμένον χρόνον τοῦ παρελθόντος, ἀλλ' ὡς δυνάμεις πνευματικαὶ καὶ ἠθικαί, ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ ἐκπηγάζουσαι, παραμένουσιν ἐκτοτε ἐν διαρκεῖ καὶ ἀπαύστῳ ἐνεργείᾳ, καὶ ὁ κόσμος ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασίν των πρὸς σωτηρίαν ἢ πρὸς ἀπώλειαν, πρὸς κέρδος ἢ πρὸς ζημίαν, πρὸς ζωὴν ἢ πρὸς θάνατον, ἀναλόγως τῆς στάσεως καὶ τῆς διαγωγῆς του πρὸς τὸν Σταυρωθέντα καὶ Ἀναστάντα.

Ἡ Σταύρωσις καὶ ἡ Ἀνάστασις ἐτελέσθησαν αἰσθητῶς καὶ ὁρατῶς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ, διὰ νὰ τελῶνται ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν. Ἕκαστος χριστιανὸς εἶνε κεκλημένος νὰ πραγματο-

ποιήσῃ σταύρωσιν καὶ ἀνάστασιν, ὄχι μόνον ἐντὸς τῆς ψυχῆς του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν καθόλου τρόπον τοῦ βίου του.

Ὁ Παῦλος λέγει· «Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός». Ἂν ὁ Παῦλος τὸ εἶπεν ὡς γεγονὸς διὰ τὸν ἑαυτόν του, διετύπωσεν ὅμως διὰ τοῦτου καὶ κανόνα, τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ πραγματοποιήσῃ ὡς γεγονὸς ἐπίσης ἐν ἑαυτῷ καὶ πᾶς ὅστις θέλει νὰ ἦνε γνήσιον καὶ ἀληθὲς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ μέλος.

Ὀφείλομεν νὰ σταυρωθῶμεν. Εἰς τί; Εἰς τὴν σάρκα ἡμῶν. Ὀφείλομεν τοῦτέστι νὰ νεκρώσωμεν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ὅ,τι πονηρόν, ἁμαρτωλόν, ἀκάθαρτον, τὸ ὁποῖον προσηλώνει ἡμᾶς πρὸς τὸν κόσμον καὶ μᾶς ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸν Θεόν· ὀφείλομεν νὰ ἀποθανωμεν ὡς πρὸς τὸ κακὸν καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐκφάνσεις καὶ τὰς ὄψεις· ὀφείλομεν νὰ καταστήσωμεν τὸν ἑαυτόν μας ἀνίκανον πρὸς πᾶσαν ἁμαρτίαν, οὔτως ὥστε οὔτε ἡμεῖς νὰ ὑπάρχωμεν διὰ τὴν ἁμαρτίαν, οὔτε αὐτὴ νὰ ὑπάρχῃ δι' ἡμᾶς.

Ἡ σάρξ, ὑπηρετοῦσα εἰς τὸ πνεῦμα, εἶνε φίλος τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλ' ἡ σάρξ, κυριαρχοῦσα αὐτῆ καὶ ἐκβάλλουσα τὸ πνεῦμα, εἶνε ὁ ἐχθρός καὶ ὁ καταστροφεὺς τοῦ ἀνθρώπου. Σταυρώνειν λοιπὸν τὴν σάρκα δὲν εἶνε τὸ ἐξοντώνειν τὴν σάρκα, ἀλλὰ τὸ δίδειν εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν της, ὥστε νὰ γίνηται καὶ αὐτὴ στοιχεῖον οἰκοδομῆς καὶ σωτηρίας. Ὁ χριστιανὸς τότε σταυρώνει τὴν σάρκα του, ὅταν τὴν καθυποτάσσῃ εἰς τὸ πνεῦμα, ὥστε αὐτὸ νὰ τὴν καθοδηγῇ καὶ νὰ τὴν ρυθμίζῃ καὶ πλήρης τῆς σαρκὸς σταύρωσις ὑπάρχει, ὅταν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸν βίον τοῦ χριστιανοῦ δὲν ἔχωσι καμμίαν θέσιν τὰ **ἔργα τῆς σαρκός**, ἤτοι τὰ ἔργα τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τοῦ οἴστρου τῶν αἰσθήσεων, αἰσθήσεων τυφλῶν, ἀσυνειδήτων, παραφόρων, παχυλῶν, μὴ ὑφισταμένων τὴν ἐπίδρασιν καὶ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Παῦλος μεταξὺ τῶν ἔργων τῆς σαρκὸς συναριθμεῖ τὴν εἰδωλολατρείαν, τὰς αἱρέσεις, τὰς ἔχθρας, τὰς ἔριδας, τὰς ζηλοτυπίας, τὸν φθόνον, τὰς διχοστασίας, τὰς μέθας, τὰς παχυλὰς διασκεδάσεις, τὴν κενοδοξίαν, τὴν πορνείαν, τὴν ἀσέλγειαν, καὶ πᾶσαν κακοήθειαν καὶ ἀκαθαρσίαν, πᾶν πάθος φαῦλον, καὶ πᾶσαν πονηρὰν ἐπιθυμίαν. Καὶ προσθέτει ὅτι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸν Χριστὸν ἔχουσι νεκρὰν τὴν σάρκα των πρὸς πάντα ταῦτα (Γαλάτ. Ε' 19—25). Ἡ πραγματοποίησις λοιπὸν τοιαύτης ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ τοῦ πνεύματος, ἡ συστηματοποίησις τοιούτου βίου, ἐλευθέρου καθ' ὁλοκληρίαν ἀπὸ τὰ ἔργα ταῦτα τῆς σαρκός, ἀποτελοῦσι τὴν σταύρωσιν τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ, αὕτη δὲ πάλιν ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον στοιχεῖον τοῦ κριτηρίου τῆς χριστιανωσύνης μας, ἂν ἦνε πραγματική καὶ γνησία, ἢ ἂν ἦνε ὀνοματικὴ καὶ ψευδής.

Καὶ λέγομεν τὸ πρῶτον, διότι ὑπάρχει καὶ δεύτερον. Ποῖον τοῦτο; Ἡ ἀνάστασις, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ πραγματοποιήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸν βίον του ἕκαστος χριστιανός.

Ἡ ἀνάστασις αὕτη τελεῖται, ὅταν πραγματοποιηθῇ ὁ ἕτερος συναφὴς ὅρος, τὸν ὁποῖον ὁ Παῦλος ἐπραγματοποίησεν εἰς τὸν ἑαυτόν του· ὅταν δηλαδὴ μαζὶ μὲ τὸ «Χριστῷ συνεσταύρωμαι ὑπάρξῃ καὶ τὸ ἄλλο, τὸ ἀπ' αὐτὸ ἀχώριστον, ὅτι «ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός». Ἡ κατὰ Χριστὸν ζωή, ἰδοὺ ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστιανοῦ κατὰ τὸν παρόντα αὐτοῦ βίον· ἀνάστασις ἀπὸ τοῦ θανάτου, τὸν ὁποῖον κατεργάζεται ἡ ἁμαρτία καὶ ὁ σαρκικὸς ἐγωϊσμός.

Ὁ πραγματοποιήσας τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνάστασιν τοῦ ἑαυτοῦ του εἶνε ἐλεύθερος ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ζῇ δὲ καὶ κινεῖται κατὰ πνεῦμα. Πόθεν θὰ τὸ ἐννοήσῃ; Ἐκ τῶν καρπῶν αὐτοῦ, ἐὰν δηλαδὴ ἦνε καρποὶ τοῦ πνεύματος· ἤτοι ἐκ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ἐὰν ἦνε **πνευματικὴ κατάστασις**, καὶ ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἐὰν ἦνε **πνευματικὰ ἔργα**. Ποῖοι δὲ οἱ καρποὶ τοῦ πνεύματος; Ὁ Παῦλος μᾶς φανερώνει καὶ τούτους. Εἶνε πίστις, ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πραότης, ἐγκράτεια (Γαλάτ. Ε'. 22. 23). Ὅπου λοιπὸν τὰ χαρακτηριστικὰ ταῦτα, ἐκεῖ ὑπάρχει ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ἐπετεύχθη, μετὰ τὴν ἐν Χριστῷ σταύρωσιν, ἡ ἐν Χριστῷ ἀνάστασις. Τὰ δύο δὲ ταῦτα, καρπὸς καὶ σκοπὸς τῆς ἐνσαρκώσεως, τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἀποτελοῦσι τὸν νόμον καὶ τὴν ζωὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τοῦ βίου. Ἡ ἐν τῷ παρόντι βίῳ θέσις μας, αὐτὸ τὸ αἰώνιον ἡμῶν μέλλον κανονίζονται ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐχειρίσθημεν τὴν σταύρωσιν καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐκ τῆς ἐφ' ἡμᾶς ἐπενεργείας των. Ἐὰν καὶ ἡμεῖς ἐπραγματοποιήσαμεν τὴν σταύρωσιν ταύτην καὶ τὴν ἀνάστασιν εἰς τὸν ἑαυτόν μας κατὰ τὸν ἀνωτέρω ἐξηγηθέντα ὅρον, εἶνε εὐπρόσδεκτος ἡ κατὰ Μ. ἑβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Λυτρωτοῦ ὀδύνη μας καὶ εὐλογημένη ἡ διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναστάσεως ἀγαλλίασις καὶ φαιδρότης μας. Ἐὰν ὅμως ἡ σάρξ μας ἀφέθη νὰ δεσπόζῃ τοῦ πνεύματος, καὶ ἀντὶ ἀνθρώπου κατασκηνώσῃ ἐν ἡμῖν κτῆνος, ἀντὶ δὲ πνευματικῆς καρποφορίας δὲν ἔχωμεν παρὰ ἔργα σαρκὸς νὰ ἐπιδείξωμεν, τότε ὅλη ἡ κατάνυξις τῆς Μ. Ἑβδομάδος καὶ ὅλη ἡ χαρμονὴ τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀναστάσεως οὐδὲ κατὰ βῆμα δὲν μᾶς πλησιάζουσι πρὸς τὸν Χριστόν· διότι ὁ Χριστὸς δὲν μᾶς θέλει ἰδικούς του μόνον διά τινας ἑσπέρας καὶ ἡμέρας, ἀλλὰ δι' ὅλης τῆς ζωῆς μας, ὁ δὲ μὴ ἐπιτελέσας ἐν τῇ ψυχῇ του σταύρωσιν καὶ ἀνάστασιν κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ Παύλου, οὐδὲ νὰ συγκινηθῇ ἐν Χριστῷ ἀξιοῦται ἔστω καὶ δι' ὀλίγας μόνον ὥρας, διότι ἡ συγκίνησίς του δὲν δύναται νὰ ἦνε ἀγνή, γνησία, ἀξία τοῦ Σωτῆρος, ἀλλ' εἶνε ὑστερικὴ καὶ παθολογική τις συγκίνησις, ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ ληστοῦ, ὅστις δακρύει εἰς θλιβεράν τινα διήγησιν ἢ δραματικὴν παράστασιν, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἐγκαταλείπῃ τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις τοῦ ληστρικοῦ του βίου. Ἡ σταύρωσις καὶ ἡ ἀνάστασις πρέπει νὰ ἐνεργῶσι διαρκῶς ἐν ἡμῖν καὶ νὰ γείνωσι μόνιμοι ἡμῶν καταστάσεις, οὕτως ὥστε νὰ ζῶμεν μόνον ἐν Χριστῷ, καὶ πάντοτε κατὰ Χριστόν· οὕτω δέ, ἀλλὰ τότε μόνον, θὰ εἴμεθα εὐπρόσδεκτοι εἰς αὐτόν, καὶ ὅταν ἐν ὀδύνῃ προσκυνῶμεν τὰ Πάθη του, καὶ ὅταν ἐν κραυγῇ χαρᾶς δοξάζωμεν τὴν Ἀνάστασίν του.

Ἡ σταύρωσις αὕτη καὶ ἡ ἀνάστασις εἶνε ὁ ὅρος τῆς τελειώσεως ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς εἰρήνης ἡμῶν. Ὅλαι αἱ ἀνθρώπιναι ταλαιπωρίαι καὶ ἀθλιότητες, ὅλαι αἱ ἔριδες, οἱ ἀντιθέσεις, οἱ ἀλληλοσπαραγμοί, προέρχονται ἐκ τοῦ ὅτι ὄχι μόνον εἰς πολλοὺς δὲν ἐνεργεῖται ὁ νόμος τῆς σταυρώσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως, ἀλλὰ καὶ μυκτηρίζεται καὶ καταγελᾶται, ἢ καὶ μένει ὅλως διόλου ἀκατανόητος. Τὸ σαρκικὸν φρόνημα φθείρει καὶ φέρει εἰς ἀπώλειαν ἄτομα, οἰκογενείας, κοινωνίας, ἔθνη· καὶ ἐν τούτοις πλεῖστοι τὸ παρακολουθοῦσι μὲ τὴν παραφροσύνην, ὅτι οὐδέπω ἐξυπηρετοῦσι τὴν εὐτυχίαν των καὶ ἐπιτελοῦσιν ἔργον ὑψίστης φρονήσεως· ἐνῷ ἡ πνευματικὴ ζωή, ἥτις ἀνακουφίζει καὶ γλυκαίνει τὰ δεινά μας καὶ θραύει τὰ δεσμά μας καὶ μᾶς καθιστᾷ κυρίους τοῦ ἑαυτοῦ μας, καθιστῶσα ἡμᾶς τέκνα τοῦ Θεοῦ, ἡ ζωὴ αὕτη, ἡ πλήρης παρηγορίας καὶ ἡδονῆς ἀληθοῦς καὶ ἀμεταμέλητου, τῆς ὁποίας τροφὴ εἶνε ἡ ἀγάπη καὶ καρπὸς ἡ εἰρήνη, αὐτὴ ἐν τῇ συνειδήσει τῶν συνεσκοτισμένων ἐκ τῶν ἁτμῶν τῆς σαρκὸς ἢ κρίνεται ἀνεξίλεω λόγου, ἢ καταγγέλλεται ὡς διαστροφὴ τῆς ἀληθινῆς καὶ ὑγιοῦς ζωῆς.

Μέγα μέρος τοῦ κόσμου καὶ σήμερον ζητεῖ τὴν εὐτυχίαν του ἐκτὸς τοῦ νόμου καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς σταυρώσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως, καὶ ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ τόση ἀνωμαλία, ἥτις νέμεται πολλὰς τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν. Ὁ Ἰησοῦς, αἱ ὁδός, ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς, ἡ ζωή», ὄχι μόνον δὲν θεωρεῖται τοιοῦτος ἀπὸ τοὺς παράφρονας καὶ τοὺς διεφθαρμένους, ἀλλὰ νομίζεται καὶ πρόσκομμα τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ἐξ ἐκείνων δέ, οἵτινες τὸν ὁμολογοῦσι, πολλοί, διὰ οἰκτρᾶς ἀντιφάσεως, ζῶσιν ἔξω τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ παρέχουσιν ἀφορμὰς διὰ τῆς ἀθλιότητός των εἰς τὸ νὰ παραγνωρίζηται ἡ ζωτικότης τῆς διδασκαλίας του καὶ τῆς πίστεώς του.

Ἀλλ' ὁ Χριστὸς δὲν ἀθετεῖται ἀτιμωρητί, τὰ δὲ ἀντίποινα τῆς παραγνωρίσεως καὶ τῆς παρακοῆς ἐπέρχονται βαρύτατα ὑπὸ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν μορφήν, ἢ ὑπὸ πλείονας συγχρόνως. Οἱ μὲν περιμένουσι τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἐκ τῆς ἐπιστήμης, λησμονοῦντες, ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἡ ἄνευ Χριστοῦ προάγει καὶ ἐπιτείνει τὴν πανουργίαν· οἱ δὲ προσδοκῶσι τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀδελφότητα ἐκ τῆς ἐργασίας, λησμονοῦντες, ὅτι ἡ ἐργασία ἡ ἄνευ Χριστοῦ, προάγουσα καὶ ἐπιτείνουσα τὴν πλεονεξίαν, τὸν ὑλισμόν, τὴν διαφθορὰν καὶ τὴν καταδυνάστευσιν, κολλαπλασιάζει καὶ ἐπαυξάνει τὰ ἀδικήματα, καὶ ἐκκαίει ἀδιάλλακτα τὰ μίση μεταξὺ τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς ἐργασίας καὶ τῶν θυμάτων αὐτῆς. Καὶ ἰδοὺ πῶς ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ὕστερον ἀπὸ τόσας προόδους τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ τόσην ἐπίδοσιν τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας, τῆς χειροτεχνίας, τῆς γεωργίας, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ χαρὰ δὲν ἐπιτυγχάνονται, ὁ δὲ πόλεμος, ὑπὸ παντοίας μορφάς, λυμαίνεται τὸν κόσμον.

Ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ Ἀνάστασις ἔσωσαν τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἐκάλεσαν αὐτὴν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Σταύρωσις καὶ ἀνάστασις, διήκουσαι καὶ τὸν νεώτερον κόσμον ἀπὸ βίου, θὰ ἀπελευθερώσωσι καὶ τὸν νεώτερον κόσμον ἀπὸ ὅλα τὰ κατατρύχοντα αὐτὸν δεινά, πραγματοποιοῦσαι καθεστὼς πίστεως, ἀγάπης, εἰρήνης, καὶ ἀδελφικῆς ἀμοιβαιότητος, αἴρον τὴν διχοστασίαν, τὴν ζηλοτυπίαν, τὸν φθόνον, τὴν ἔχθραν καὶ τὴν ἔριν, καὶ τὰ λοιπὰ ἔργα τῆς σαρκός.

ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Δηλώσεις τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς Μαθητάς.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς, ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν Πατέρα, οὐδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. (Ἰωάν. ΙΣΤ'. 2—4).

Προεῖπεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς διωγμοὺς εἰς τοὺς μαθητάς του, διὰ νὰ μὴ καταληφθῶσιν ἐξαφνικὰ καὶ σκανδαλισθῶσι, λέγοντες πῶς ὁ διδάσκαλός των δὲν τοὺς ἔκαμε λόγον περὶ τῶν τοιούτων κινδύνων, ἀλλὰ τοὺς ἀφῆκε νὰ βυκολίζωνται ἀπὸ ἰδέας ἡσύχου καὶ λαμπροῦ βίου. Προεῖπε δὲ καὶ τὰ περὶ Παρακλήτου, διὰ νὰ μάθωσιν, ὅτι αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον θὰ τοὺς ἐσθῇ βοηθός, καὶ ἐμψυχωθῶσιν ἐκ τούτου. Μερικοὺς δὲ ἤδη καὶ καθορίζων τοὺς διωγμοὺς δηλώνει, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι θὰ τοὺς κηρύξωσιν ἀποσυναγώγους, ἐκκόπτοντες αὐτοὺς ὡς δηθεν ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ· οὐδὲ θὰ σταθῇ ἐπὶ ἐδῶ ἡ πονηρία των· ἡ μανία καὶ τὸ μῖσός των θὰ ζητήσωσι τὸν θάνατον τῶν μαθητῶν, ἡ δὲ πώρωσίς των θὰ εἶνε τοιαύτη, ὥστε, ἐνῷ θὰ θεομαχῶσι, θὰ νομίζωσιν ὅτι ἐξυπηρετοῦσι τὸν Θεόν. Καὶ ταῦτα λέγει, χωρὶς τίποτε νὰ ἀποκρύπτῃ, ὅπως, ὅταν ἐπέλθωσιν, ὄχι μόνον μὴ σκανδαλισθῶσιν, ἀλλὰ καὶ στερεωθῶσιν ἐννοοῦντες ὅτι Θεὸς ἦτο ἐκεῖνος, ὅστις τὰ προεῖπε μετὰ τόσης ἀληθείας· καὶ δι' ἄλλον δὲ λόγον ἀκόμη τὰ φανερώνει· διότι θέλει νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι καὶ νὰ δώσωσι τὸν ἑαυτόν των εἰς τὸν κατὰ τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου ἀγῶνα ἐν πλήρει γνώσει τῶν ὅρων αὐτοῦ, καὶ ὄχι παρασυρόμενοι διὰ παρασιωπήσεως τῶν κινδύνων, ἥτις θὰ ἦτο ἀπάτη τις καὶ ἐκμετάλλευσις τῆς ἀγνοίας των.

Ἡ ἀπορία τῶν Μαθητῶν.

Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστι τοῦτο, ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με· καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα; Ἔλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. (Ἰωάν. ΙΣΤ'. 17—18).

Ἡ ἀνικανότης αὕτη τῶν μαθητῶν εἰς τὸ νὰ ἐννοήσωσι πράγματα, τὰ ὁποῖα σήμερον ἐννοεῖ ὁ ἁπλούστερος χριστιανός, κινεῖ τὴν ἔκπληξιν ἡμῶν καὶ τὴν στενοχωρίαν. Καὶ ἴσως εἴπῃ τις· αὐτοὶ λοιπὸν ἦταν οἱ ἀπόστολοι; Ναί· αὐτοί· ἀλλὰ πρὶν ἢ ρεύσῃ τὸ αἷμα τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ ἐπιφοιτήσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου.

Αὐτοὶ ἦταν οἱ μαθηταί, οἵτινες κατόπιν ἐδίδαξαν τὸν κόσμον καὶ ἐφίμωσαν στόματα ἀπίστων καὶ διέχυταν χειμάρρους καὶ ὠκεανοὺς σοφίας εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἀμαθεῖς μέχρις ἠλιθιότητος, οὕτως εἰπεῖν, καθ' ἑαυτούς, ἀνεδείχθησαν ἰσχυροὶ καὶ περίλαμπροι ὡς στόματα Θεοῦ· καὶ καθόσον αὐτοὶ φαίνονται ἐλαττωματικοὶ καὶ καταπίπτουσιν ὡς ἄνθρωποι, ἐστερημένοι ὅτι τῆς χάριτος, κατὰ τοσοῦτον ἐξαίρεται τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον δι' αὐτῶν ἐλλαμφθέντων ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐπετελέσθη, καὶ δοξάζεται Ἐκεῖνος, ἐν τῇ πανσθενεῖ δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐπετέλεσαν αὐτό.

Διὰ τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων πρὸς τὸν κῆπον.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθη-

ταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. (Ἰωάν. ΙΗ'. 1).

Ἡ διδασκαλία καὶ ὁ βίος τῶν θαυμάτων καὶ τῆς ἀγάπης πρέπει νὰ σφραγισθῇ διὰ τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ὁ νέος ἔτι, ὁ ὡραῖος κάλλει παρὰ πάντας βροτούς, ὁ ἔχων μητέρα, τῆς ὁποίας τὴν καρδίαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ του νὰ διαπεράσῃ ἔμελλε ῥομφαία, ὁ Ἰησοῦς ὁ γλυκύς, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὰ ὕψη τῶν βουνῶν, εἰς τὰ ἄνθη τῶν ἀγρῶν, εἰς τὸν φλοῖσβον τοῦ κύματος, εἰς τὴν εὐλογίαν τῶν παιδίων, ἀποφασίζει ν' ἀπιθάνῃ καὶ βαδίζει πρὸς τὸν θάνατον. Ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς φέρονται τὰ βήματα τῶν μαθητῶν καὶ τὰ ἰδικά του ἔξω εἰς τὸ ὑπαιθρον, καὶ ἡ συνοδεία βαδίζει σιωπηλή. Ποῦ κατευθύνονται; Ἰδοὺ ἐκεῖ ὁ χείμαρρος τῶν Κέδρων· τὸν διέρχονται καὶ προχωροῦσιν· ὁ διδάσκαλος δὲν ὁμιλεῖ πλέον, καὶ ἐπάνω ὁ οὐρανὸς ἐκτείνεται βαθὺς καὶ μυστηριώδης. Ἀλλὰ σκοτεινότεραι τῆς νυκτὸς εἶνε αἱ καρδίαι τῶν μαθητῶν, τῶν ὁποίων τὸν φόβον ἐπιτείνει τὸ σκότος, ἡ δεινεκὴς σιγή, καὶ ἡ ἐρημία τῆς ἐξοχῆς. Καὶ οὕτως ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τῶν ὁποίων τὰ φύλλα ἠκούσθησαν φρίσσοντα πενθίμως εἰς τὴν ψυχρὰν πνοὴν τοῦ ἀνέμου, μετ' ὀλίγον δὲ εἰσήρχοντο μετὰ τοῦ διδασκάλου των εἰς τὸν ἐκεῖ κῆπον.

Ἡ προδοσία.

Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, ἐξελθών, εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε; Ἀπεκρίθησαν Αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι (εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν)· ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. (Ἰωάν. ΙΗ' 4—7).

Οἱ ὑπηρεται τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν Φαρισαίων συνωδεύοντο καὶ ἀπὸ τὸν ρωμαῖον χιλίαρχον μετὰ τῆς σπείρας αὐτοῦ χάριν βοηθείας ἐν περιπτώσει ἀντιστάσεως. Ἐξαίφνης δ' εἰς τὰ σκότη τῆς νυκτὸς περιεκύκλωσαν ὅλοι των τὸν κῆπον, καὶ φανάρια ἐκεῖ ἐφάνησαν καὶ λαμπάδες καὶ ὅπλα. Ὁ Ἰησοῦς περιέμενε τὴν κύκλωσιν ταύτην, διότι προεγνώριζεν ὅσα ἔμελλον νὰ τῷ συμβῶσι· διὰ τοῦτο, πρὶν ἢ αὐτοὶ εἰσέλθωσιν, ἐξέρχεται εἰς ὑπάντησίν των· ἀφ' ἑνὸς μὲν, διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι θέλει καὶ παραδίδεται, καὶ ὅτι ἡμεῖς πρέπει νὰ προϋπαντῶμεν τὸν κίνδυνον, ὅταν τὸ καθῆκον τὸ καλῇ· ἀφ' ἑτέρου δέ, διὰ νὰ φανερώσῃ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ἐδῶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην του, ἐπιθυμῶν νὰ συλληφθῇ, χωρὶς νὰ λάβωσιν, οὕτως εἰπεῖν, εἴδησιν αὐτοὶ καὶ ἐκτεύῶσι τὸ παραμικρόν. Καὶ ἰδὼν δεῖγμα τῆς δυνάμεώς του περίλαμπρον, διὰ νὰ ἐννοηθῇ, ὅτι οἱ ὁπλοφόροι ὅλοι τίποτε δὲν θὰ ἴσχυον, ἂν ἐκουσίως δὲν παρεδίδετο, κάμνει ὥστε οἱ ἀκούσαντες ὅτι αὐτός εἶνε, νὰ συρθῶσι μερικὰ βήματα ὀπίσω ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς καταπλήξεως, καὶ νὰ πέσωσι χαμαί.

Παράδοσις καὶ δέσμευσις. — Ἐνώπιον τοῦ Ἄννα.

Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ Σίμων Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω· ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. (Ἰωάν. ΙΗ'. 12—17).

Οἶον κατώρθωμα! Ῥωμαῖοι στρατιῶται καὶ Ἰουδαῖοι ὄχλε, καμαρώσατε τὴν ἐπιτυχίαν σας! ἑκατοντάδες τόσαι ἐπιτίθεσθε ἐναντίον ἑνός, καὶ δένετε ἐκεῖνον, ὅστις μόνος του προτείνει τὰς χεῖράς του, ἐνῷ ἠδύνατο μὲ ἓν του νεῦμα πτώματα ὅλους νὰ σᾶς ῥίψῃ κατὰ γῆς. Διὰ τοῦτο ἡ ἱστορία, ἐκσυρίττουσα τὴν ἀνόραγαθίαν σας, αἰώνιον κατέστησε μόνον τὸ κακούργημα καὶ τὸ αἰσχός σας. Οἱ δεμένοι αὐτοὶ βραχίονες θὰ ἐπιφανῶσι μίαν ἡμέραν ἐνώπιόν σας ὡς βραχίονες παντοδυνάμου δικαστοῦ. Καὶ ἂν τώρα εἰς τὸ ὅτι αἐγὼ εἰμι ὀπίσω ἐχωρήσατε, καὶ κατὰ γῆς ἐπέσατε, τί θὰ γείνητε ταλαίπωροι τότε, ὅτε θὰ ἐπιφανῇ μὲ ὅλας τοῦ οὐρανοῦ τὰς δυνάμεις καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ;

Ὁ Ἰησοῦς βαδίζει· βαδίζει δεμένος ἐν μέσῳ τῶν στρατιωτῶν καὶ τοῦ ὄχλου, τὸν ὁποῖον ἐξαπέστειλε τὸ Συνέδριον. Ὁ δὲ Ἰούδας ποῦ; Βαδίζει καὶ αὐτός, ἔχων τὴν κόλασιν ἐντός του, σκοτεινος ὡς ἡ νύξ. Καὶ οἱ μαθηταί; Φεῦ! πληροῦται ἤδη τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ· πληγαίνουσιν ὁ καθεὶς εἰς τὰ ἴδια. Καὶ κατὰ τὴν γραφήν, ὁ ποιμὴν κατάσσεται, καὶ διασκορπίζονται τὰ πρόβατα.

Δεμένος ἀπάγεται ὁ Ἰησοῦς. Χαῖρε ὄρος, ἐπάνω τοῦ ὁποίου τοσάκις προσηυχήθη. Χαίρετε ἐλαῖαι, τὰ φυλλώματα τῶν ὁποίων τοσάκις ἤκουσαν τὰς δεήσεις του. Ἀκταὶ τῆς Τιβεριάδος, καὶ χλοεραὶ ἐρημοι, καὶ κύματα σκιρτῶντα καὶ ἱστία κολπούμενα, καὶ Καπερναοὺμ ἡ πόλις ἡ ἰδία, καὶ σύ, ἀγαπητὴ καὶ ἥσυχος Βηθανία, χαίρετε! Δεμένος ὁ διδάσκαλος προχωρεῖ μεταξὺ ἀνδρῶν ἀγριωπῶν, ποταπῶν, ἐνόπλων. Ποῦ τὸν φέρουν; Πρὸς τὸν Ἄνναν πρῶτον, τὸν πρώην ἀρχιερέα, ὃν ἔπειτα διεδέχθη ὁ γαμβρός του Ἰωσὴφ ὁ Καϊάφας, τυφλὸν ὄργανον τῆς πονηρίας τοῦ πενθεροῦ του, ὅστις ἦτο καὶ πάλιν ὁ πράγματι ἀσκῶν τὴν ἀρχιερατικὴν ἐξουσίαν. Καὶ ἐκεῖ, παρὰ τῷ Ἄννᾳ, θὰ γείνῃ ἡ προκαταρκτικὴ ἀνάκρισις τοῦ Ἰησοῦ.

Αὐλή τις ἤνοιξεν. Εἶνε ἡ αὐλὴ τοῦ Ἄννα. Τὰ ἔνοπλα στίφη εἰσέρχονται ἐπιτηροῦντα πάντοτε τὸν Ἰησοῦν. Ἰδοὺ ὅτι εἰσῆλθον ὅλοι. Μετ' ὀλίγον εἰσέρχεται ἄλλος τις, ὄχι ἐκ τῶν τοῦ ὄχλου καὶ τῶν ὑπηρετῶν, οὔτε ἐκ τῆς σπείρας. Νεαρὰ εἶνε ἡ μορφή του, καὶ παρθενική τις ἀθωότης ἐπιχύνεται ἐπ' αὐτῆς· ἀλλ' οἴα δδύνη καὶ μελαγχολία εἰς τὸ βλέμμα καὶ τὸ μέτωπον καὶ τὸ στόμα! Εἶνε ὁ Ἰωάννης, ὁ ἠγαπημένος μαθητής. Ὁ δὲ ἄλλος ἐκεῖνος, ὅστις ἔξω ἀκόμη ἵσταται, μὴ στέργων νὰ φύγῃ, ἀλλὰ καὶ μὴ τολμῶν νὰ εἰσέλθῃ; Ὁ Πέτρος εἶνε, ὁ εἰπών, ὅτι παντοῦ θὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Ἰησοῦν καὶ εἰς φυλακὴν ἀκόμη καὶ εἰς θάνατον. Εὖγε, Πέτρε! Πιστῶς τὸν λόγον σου φυλάττεις.

Ἡ πρώτη ἄρνησις τοῦ Πέτρου.

Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος οὐκ εἰμί. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. (Ἰωαν. ΙΗ'. 17—18).

Τ. εἶνε τοῦτο, Πέτρε; Σὺ τὸ λέγεις; Σ. ὅτι δὲν εἶσαι ἐκ τῶν μαθητῶν του Ἰησου; Φ. Ι. ἡ προπέτεια καὶ ἡ αὐτοπεποιθησις ἔχουσι πάντοτε, καὶ πολὺ γρηγορα πολλάκις, βαρεῖα τὰ ἀντιποινά των. Ἀκομη ἀντηχεῖ ἡ ἐπιμονος βεβαίωσις, ὅτι θ' ἀκολουθήσῃς, Πέτρε, σύ, πιστός μέχρι θανάτου,

ἔστω καὶ ἂν οἱ ἄλλοι ὅλοι ἐγκαταλίπουν τὸν διδάσκαλον. Ἀκόμη πρὸ ὀλίγου τὴν μάχαιραν ἀνέπτησας, χωρὶς νὰ φοβηθῇς τόσην σπεῖραν καὶ τόσον ὄχλον, ἐν καὶ μόνον θέλων, νὰ ὑπερασπίσῃς τὸν διδάσκαλον. Λέγει ἐκεῖνος, οὐκ εἰμί. Ναί, δὲν εἶσαι ἀληθῶς! Πέτρος ὁ μαθητὴς ἐξέλιπε· δὲν ὑπάρχει παρὰ ὁ Πέτρος ὁ ἀρνητής. Πέτρος ὁ μεγάλψυχος τρέμει πρὸ μιᾶς παιδίσκης, καὶ δὲν ἀπαρνεῖται μόνος τὸν διδάσκαλον· φονεύει ἠθικῶς τὸν ἑαυτόν του. Ἀπὸ τόσου ὕψους εἰς τόσην ἄβυσσον! Τί τρέμεις, ἀρνητά; Διότι τρέμεις· ναί· τὸ δεικνύει ὄχι μόνον ἡ φωνή σου, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα σου ὁλόκληρον. Τρέμεις, καὶ ὁ τρόμος σου ἐπιτείνεται ἐκ τοῦ ψύχους τοῦ νυκτερινοῦ καὶ ζητεῖς νὰ θερμανθῇς εἰς τὴν πυράν. Ἀλλὰ τὸ ψῦχος τοῦ ἠθικοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖον κατέλαβεν ὁλόκληρον τὴν ψυχήν σου καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὰ ἐγκατά της, τὸ ψῦχος αὐτὸ τί θὰ τὸ κάμῃς. Σίμων;

Τὸ πρῶτον ῥάπισμα κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ.

Ταῦτα δέ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τοῦ Ἰησοῦ, εἰπών οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; (Ἰωάν. 22—24).

Ἐκτύπησεν ὁ Πέτρος τὸν Μάλχον, ἀλλ' ἠλέγχθη ὑπὸ τοῦ διδασκάλου του. Ραπίζει ὁ δοῦλος τοῦ ἀρχιερέως τὸν Ἰησοῦν, καὶ σιωπᾷ ὁ κύριός του συνευδοκῶν. Διότι ὁ ἀρχιερεὺς δὲν ἦτο ἠθικῶς ἀνώτερος ἀπὸ τὸν ὑπηρέτην του. Καλεῖ τὸν Ἰησοῦν νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις, καὶ ὅταν προβάλλῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεώς του, ὡς ἀπάντησις τῷ δίδεται τὸ ῥάπισμα. Ἡ ἀνομία ἐνεφανίσθη διὰ τῆς συκοφαντίας καὶ τοῦ δωγμοῦ· προέβη διὰ τῆς συλλήψεως· ἐπετάθη διὰ τοῦ ραπίσματος· καὶ εἶνε ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχήν. Κατ' ἀντίθεσιν τὸ ἠθικὸν κάλλος τοῦ Ἰησοῦ ἐξακοντίζει ἤδη κατηκτικωτέρας τὰς λάμψεις του, ὡς ὁ ἥλιος, ὅστις ἑτοιμαζόμενος νὰ δύσῃ, στεφανώνεται ἀπὸ ἀνέκφραστον αἴλιγγη. Ὁ εὐτελέστερος τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐξηρεθίζετο εἰς τοιοῦτο ἀνόμημα, τὸ ὁποῖον κατ' οὐδενὸς ἐπετρέπετο νὰ διαπραχθῇ. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ δι' ἄκρας πραότητος ἠνωμένης μὲ ἀπροσμάχητον λογικήν, ἡ δὲ ὁμοιονή του καὶ ἡ ἀνεξικακία του θραύει τὴν αἰχμὴν τῆς βίας, καὶ ἡ ἤρεμος παρατήρησις του ἀποτελεῖ τὴν ἰσχυροτέραν κραυγὴν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ὑπερασπίσεως. Ἓν ῥάπισμα ἀποτελεῖ πάντοτε ἔγκλημα, ἔστω καὶ ὅταν τιμωρῇ λόγον ἄτοπον· ἔλεγχος ναί· ἀλλὰ αὐθαιρεσία καὶ βία ὄχι· «Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ (ἤτοι ἀπόδειξε, ὅτι ἀτόπως ὡμίλησα)· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

Ἐνώπιον τοῦ Καϊάφα· ἡ σιωπὴ τοῦ Ἰησοῦ.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ στρατιῶται, κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι, καὶ οὐχ εὗρον. Ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες, εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεύς, εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. (Ματθ. ΚΣΤ'. 57—62).

Στοιχειώδης ἑνὸς δικαστηρίου ὑποχρέωσις εἶνε ἡ ἀμεροληψία καὶ ἡ διάθεσις νὰ μαρτυρήσῃ τὴν δικαστικὴν πεποίθησίν του ἐκ τῆς διαδικασίας διεξαγομένης ἄνευ πάθους καὶ ἄνευ βίας καὶ ἄνευ διεστρεφῆς. Ἀλλὰ τὸ Ἰουδαϊκὸν συνέδριον, ὑποσβάλλον κατὰ τὴν παρανομίαν καὶ τὴν ἀσυνειδησίαν οἱονδήποτε κοσμικὸν δικαστήριον, ὁτονδήποτε ἐκφαυλισμένον, δὲν ζητεῖ ν' ἀνακαλύψῃ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ νὰ θανατώσῃ τὸν δίκαιον. Καὶ πρὸς τοῦτο αὐτοί, οἵτινες κατόπιν ἐροβοῦντο μὴ μιανθῶσιν εἰσερχόμενοι εἰς τὸ Πραιτώριον, αὐτοὶ ἐζήτουν νὰ ἐπιτύχωσι ψευδομαρτυρίας κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, χωρὶς νὰ παράτωνται διόλου ἐκ τοῦ ἐγκλήματος· ἀλλὰ μαρτυρίας εὐνοϊκὰς διὰ τὸν σκοπόν των δὲν εὗρον· ὄχι διότι οἱ ψευδομάρτυρες ἔλειψαν, ἀλλὰ διότι αἱ κατηθέσεις δὲν συνεφώνουν μεταξύ των, διὰ δὲ τῶν ἀντιφάσεων ἀνῆρει καὶ διέψευδεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.

Ἐπὶ τέλους δύο ψευδομάρτυρες κατέθεσαν ἐκ συμφώνου, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶπε «δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν». Τί εἶχεν εἴπει πράγματι ὁ Ἰησοῦς; «Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ εἰς τοσεῖς ἡμέρας θὰ τὸν ἀνεγείρω». Τί δὲ ἐνόει διὰ τούτου; ὅτι, ἐὰν τὸν ναὸν τοῦ σώματός του κατέλυον οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τοῦ φόνου του, εἰς τρεῖς ἡμέρας θὰ τὸν ἀνήγειρε διὰ τῆς ἀναστάσεώς του. Καὶ τὴν μὲν ἔννοιαν δυνατὸν νὰ μὴ ἐνόησαν· διὰ τοῦτο δὲν ἦσαν ἀξιοκατάκριτοι· ἀξιοκατάκριτοι ὅμως ἦσαν καὶ ψευδομάρτυρες ἔγειναν, διότι παρήλλαξαν καὶ διέστρεψαν ὄχι πλέον τὸ νόημα, ἀλλ' αὐτὰς τὰς λέξεις τοῦ Ἰησοῦ.

Κατὰ τῶν ψευδομαρτύρων τούτων δὲν ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς. Τί δ' ἔκαμεν; Ἐσιώπα· ἐσιώπα, καὶ ἀφοῦ ἀκόμη ὁ ἀρχιερεὺς τὸν προεκάλεσε νὰ ἀποκριθῇ. Πόθεν ἡ σιωπὴ αὕτη πρὸς μαρτυρίας ψευδεῖς; Διὰ τί νὰ τὰς ἀφήσῃ ἀνεξελέγκτους;

Διότι ὁ ἔλεγχος δὲν εἶχε κανένα σκοπόν. Οἱ ψευδομάρτυρες βεβαίως δὲν θὰ μεταπεθοντο, ἀφοῦ ἐν γνώσει κατέθεσαν ψευδῆ. Νὰ μεταπεισθῇ δὲ τὸ ἀκροατήριον; Ἀλλὰ ποῖον ἀκροατήριον; Οἱ ὑπηρέται οἱ ἀρχιερατικοὶ παρίσταντο, διὰ νὰ ῥαπίζουν. Νὰ μεταπεισθῇ τὸ συνέδριον; Ἀλλ' αὐτὸ παρεσκεύασε τὰς ψευδομαρτυρίας. Νὰ μεταπεισθῇ ὁ ἀρχιερεὺς Καϊάφας; Ἀλλ' αὐτός, ὁ περιμένων δῆθεν ἀπάντησιν εἰς τὰς καταθέσεις τῶν ψευδομαρτύρων, αὐτὸς ὁ ἴδιος τοὺς συνέλεξε καὶ συνεννοήθη τί θὰ καταθέσουν. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους δὲν ὑπῆρχεν οὔτε δίκη, οὔτε ἀνάκρισις, οὔτε δικασταί, οὔτε κατηγορία. Τί δὲ ὑπῆρχε; Μία συμμορία, ἥτις ἐζήτει δῆθεν δίκην, ἐνῷ πρὸ πάσης διαδικασίας καὶ μαρτυρίας, ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν, συνωμότει κατὰ τοῦ Δικαίου καὶ μίαν μανίαν εἶχε, νὰ τὸν καταδικάσῃ· ὄχι δὲ εἰς φυλάκισιν, ἀλλ' εἰς θάνατον. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἐσιώπα· ἐσιώπα, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν διεξήγετο ἐκεῖ δίκη καὶ ἀνάκρισις, ὅτι παρεσκευάζετο ἁπλῶς εἰς φόνος, καὶ ὅτι ἐπομένως ἠρνεῖτο ν' ἀναγνωρίσῃ ὡς διαδικασίαν πρᾶξιν, ἥτις ἀπετέλει τὸ κακουργότερον τῶν ἐγκλημάτων.

Εἰς τὸ Πραιτώριον.

Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον. Ἦν δὲ πρωΐα· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ Πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. (Ἰωάν. ΙΗ' 28—29).

Νύκτα ἀνακρίνει ὁ Ἄννας τὸν Ἰησοῦν· νύκτα καὶ ὁ Καϊάφας. Τὸ μῖσος τὸ ἄπονδον βιάζεται· ζητεῖ τὸ αἷμα τοῦ ἀθῴου, ὅσον τὸ δυνατὸν ἐνωρήτερα. Καὶ ὁ Καϊάφας καὶ τὸ συνέδριον ὅλων τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ, τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν νομομαθῶν γραμματέων, τὴν πρωΐαν ἔφερον τὸ θῦμά των, δεμένον πάντοτε, εἰς τὸ Πραιτώριον, ὅπου ἦτο ἐγκαθιδρυμένος ὁ Πιλάτος, διὰ νὰ ἐπηρεάσωσι διὰ τῆς πα-

ρουσίας των εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, οἱ μιαιοφόνοι δὲ οὗτοι, οἱ ἀνόσιοι, οἱ μιαροὶ καὶ ἀκάθαρτοι, οἱ ζητοῦντες τὸ σῖτα τοῦ Δικαίου, ἠθέλησαν νὰ προφυλαχθῶσι μὴ εἰσερχόμενοι εἰς τὸ Ποιητήριον, διότι ἦτο τόπος ἀλλοπίστων, ἔμειναν δ' ἔξω, διὰ νὰ μὴ μιανθῶσι καὶ φάγωσιν εὐσυνειδήτως τὸ Πάσχα! Διὰ νὰ μὴ μιανθῶσιν! ὦ τὰς λευκὰς περιστερὰς, οἵτινες ἔπρεπε νὰ τηρήσωσι τὴν ἁγνότητά των! ὦ τὰ ἀρνία τὰ ἄκακα, τὰ ὁποῖα διεκαίοντο νὰ φυλάξωσι τὴν ἀθωότητά των! ὁ βυθισμένος εἰς τὸν βοῦρκον νὰ μεριμνᾷ μήπως λερωθῇ! Τὸ κοάγμα, ἐν τῷ προσώπῳ τῶν φονέων τοῦ Ἰησοῦ, θὰ ἦτο ἐξόγως ἀξιονέλεστον, ἐὰν δὲν ἦτο τὸ κατακορύφωμα τῆς βδελυρίας καὶ τῆς ὑποκρισίας.

Ἔξω τοῦ Πραιτωρίου. Σταύρωσον, σταύρωσον.

Ἐξῆλθεν οὖν ἔξω πάλιν ὁ Πιλάτος καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω. ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος· ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς. καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν. (Ἰωάν. ΙΘ'. 2—6).

Ἡ μαστίγωσις καὶ ἡ ἐκπόμπευσις καὶ τὰ ραπίσματα κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ἔγειναν ἐντὸς τοῦ πραιτωρίου. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκαιράται μίαν ἀκόμη φοράν, ὅπως σώσῃ τὸν ἀθῶον. Ἐξέρχεται λοιπὸν καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Ἰουδαίους τοῖς λέγει· ἰδού, θὰ σᾶς φέρω τώρα ἔξω ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον ζητεῖτε, διὰ νὰ πεισθῆτε καὶ σεῖς, ὅτι ἐγὼ καμμίαν ἐνοχὴν εἰς αὐτὸν δὲν εὑρίσκω· ὑποθέτει δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι τὸ θέαμα τοῦ Ἰησοῦ, ὁποῖον παρίσταται τώρα, θὰ τοὺς ἐκίνει εἰς συμπάθειάν τινα καὶ θὰ διήγειρε τὸν ἔλεόν των. Καὶ ἐνεφανίσθη πράγματι ἀμέσως ἔξω τοῦ πραιτωρίου ὁ Ἰησοῦς, φέρων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ περιβεβλημένος τὸ κόκκινον ἱμάτιον, ἡ δὲ ὄψις του καὶ θηρία θὰ ἔκαμπτε. Θηρία δμως· ἀλλ' ὄχι καὶ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Πιλάτος, δεικνύων αὐτὸν μετὰ εἴκοσι, τοῖς λέγει, ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος· ἰδοὺ ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον ζητεῖτε· ἴδετε αὐτὸν καὶ εἴπατε ἂν ἦνε ἐπικίνδυνος εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν· ἴδετε τὴν ἐκπόμπευσιν αὐτήν, τὰ νῶτα τὰ μαστιγωθέντα, καὶ λάβετε οἶκτον δι' αὐτόν.

Ὁ Πιλάτος ἦτο πολὺ ἀφελής, καὶ ἡ πλάνη του διεσκεδάσθη ταχέως.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἰησοῦ, ἀντὶ νὰ καταπραΰνῃ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ νὰ τοὺς κινήσῃ εἰς ποιάν τινα συμπάθειαν, τοὺς διηρέθισε σφοδρότερον καὶ ἀνέφλεξεν ὅλην τὴν μανίαν των καὶ ὅλον τὸ μῖσός των. Ἡ θέα του τοὺς κάμνει ἔκφρονας ἐκ λύσσης· ὁ ἀκάνθινος στέφανος τοῖς φαίνεται παιγνίδιον· αἱ μαστιγώσεις θωπεῖαι· καὶ ἡ χλαμὺς ἡ κοκκίνη ἀσήμαντόν τι πρᾶγμα· αὐτοὶ θέλουν ἄλλο κόκκινον νὰ περιβάλῃ τὸν Ἰησοῦν, τὸ ἴδιόν του αἷμα! Ὁ Πιλάτος ἤλπισεν ὅτι ἡ σεμνότης τῆς μορφῆς του, ἡ ὠχρότης, ἥτις διεχύνετο ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἡ ὀδύνη, ἥτις ἤδη ἀνέθρωσκεν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, θὰ ἐκόπαζον τὴν τρικυμίαν τοῦ πάθους των. Τίποτε· οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι πρέπει νὰ κλεισθῶσι· τὰ χείλη ἐκεῖνα πρέπει νὰ σιγήσωσι διὰ παντὸς ὑπὸ τὸν τάφον· ἡ πνοή του, καὶ οὕτω δεσμίου καὶ μαστιγωμένου καὶ θεατρισμένου, τοὺς καίει ὡς λίβας· ἡ πνοὴ λοιπὸν αὐτὴ ἀνάγκη νὰ παύσῃ πλέον. Καὶ ὑπὸ τὴν ἔκκρισιν καὶ τὴν βίαν τοιούτων αἱμοχαρῶν καὶ θηριωδῶν διαθέσεων κοινωνεῖ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ὑπηρετῶν αὐτῶν καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου ἠκούσθη ἀγρία, παράφορος, τρομερά, ἀπωγὴ μᾶλλον καὶ βουγηθὸς θηρίων πολλῶν, καὶ ἀπὸ τὰ στόματα τὰ ἠφρισμένα, τὰ λυσσῶντα, ἐν μέσῳ σάλου πολλοῦ καὶ γεισοκομῶν νευρικῶν, ἀπειλητικῶν, ἐκβεβακχευμένων, ἐπὶ ὥραν ἀντήχει ἐν ἀλαλαγμῷ πολλῷ «Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν». Ὁ Πιλάτος ἐκπλήττεται διὰ τὴν πεισμονὴν καὶ τὸ πάθος τὸ ἀδυσώπητον. Τὰ πείσματα λείψανα τῆς συνειδήσεώς του δὲν τῷ δίδουσι μὲν τὴν δύναμιν νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' ὅμως τὸν ἀναγαιτίζουσι ποὸς ὥραν ἀπὸ τοῦ νὰ διατάξῃ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ἔλν, λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, σεῖς θέλητε τὴν σταύρωσίν του, ἐνεργήσατε τὴν σεῖς· ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ τὸ κάμω· διότι δὲν εὑρίσκω εἰς αὐτὸν ἐνοχὴν ἀπέναντι τοῦ Νόμου, τὸν ὁποῖον ἀντικοσμοπαπεύω.

Ἡ δήλωσις αὕτη τοῦ Πιλάτου δὲν ἐλαττώνει διόλου τὴν πεισμονὴν τῶν Ἰουδαίων. Οἱ ἀρχιερεῖς, φοβούμενοι τὴν εὐθύνην τὴν νομικήν, δὲν θέλουσι νὰ ἀντικοινηθῶσι ξένα δικαιώματα καὶ νὰ διατάξωσιν αὐτοὶ τὴν σταύρωσιν· προβάλλουσιν ὅμως, ὅτι κατὰ τὸν νόμον των ὁ Ἰησοῦς πρέπει νὰ ἀποθάνῃ, διότι υἱὸν Θεοῦ ἔκαμε τὸν ἑαυτόν του, ἑπομένως ὁ ἡγεμὼν ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ κατ' αὐτοῦ τὴν θανατικὴν ποινήν, διότι ἄλλως ὁ θρησκευτικὸς νόμος των μένει ἄκυρος.

Ἓν ὄνομα τοῦ Καίσαρος!

Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι· ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τούτων τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος. εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ Γαββθά. Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν· οἱ δὲ ἐκράνασαν, Ἄρον, ἄρον. σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰμὴ Καίσαρα. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ (Ἰωάν. ΙΘ'. 12—16).

Τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἀπολύτεως τοῦ Ἰησοῦ ἐπιτείνει εἰς τὸ κατακόρυφον τὴν Ἰουδαϊκὴν μανίαν· καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἐξωτερικὰ προσχήματα σεβασμοῦ πρὸς τὸν Πιλάτον καταπίπτουσι· ἤδη δὲν ἀπαιτοῦσι πλέον· ἀπειλοῦσι· καὶ ἀντὶ τῆς προσβολῆς τοῦ νόμου των προβάλλουσιν, εἰς ἐνοχὴν τοῦ Ἰησοῦ, στατιστικὴν ἀνωτέρησιν ὑπ' αὐτοῦ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας τοῦ Καίσαρος. Ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος λοιπόν, λέγουσιν, ἐξεγειρόμεθα, ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος ζητοῦμεν τὴν σταύρωσίν του· καὶ ἂν σὺ τὸν ἀπολύσῃς, πρόσεξε καλά· θέλεις ἀποδείξει, ὅτι δὲν εἶσαι πιστὸς εἰς τὸν Καίσαρα, ἀλλ' εἶσαι μὲ τοῦτον ἐδῶ συνένοχος εἰς ἔγκλημα ἰσχάτης προδοσίας.

Ἡ ἀπειλὴ αὕτη ταράττει δεινῶς τὸν Πιλάτον, διότι δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένος ἄλλων ἐγκλημάτων, καὶ ἐχθροὺς εἶχε, καὶ οἱ Καίσαρες δὲν ἐνέπνεον θάρρος καὶ ἐμπιστοσύνην.

Διὰ τοῦτο δὲν ἀποφασίζει μὲν νὰ παραδώσῃ ἀμέσως εἰς θάνατον τὸν Ἰησοῦν, θέλει δὲ νὰ καταβάλῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπχάτην τινὰ ἀσθενῆ ἀπόπειραν, ἀλλὰ καὶ κάμνει μέγα βῆμα ἐνδοτικότητος.

Φέρει τὸν Ἰησοῦν ἔξω τοῦ Πραιτωρίου, περὶ ὥραν ἕκτην, ἤτοι μεσημβρίαν, ὡς λέγομεν σήμερον, εἰς τόπον καλούμενον Λιθόστρωτον, κάθηται ὁ ἴδιος εἰς βῆμα δημόσιον, καὶ ὁρᾶται κατὰ τρόπον ἐπαμφοτερίζοντα, μὲ τὴν ἀπόφασιν ὅμως πλέον νὰ διατάξῃ τὴν σταύρωσιν, ἂν καὶ πάλιν ζητῇ

δεικνύει λοιπὸν τὸν Ἰησοῦν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἐν μέσοις μὲ αὐτόν, ἐν μέρει μὲ ἐμπαιγμόν, καὶ τοῖς λέγει. ἴδοὺ ὁ Βασιλεύς σας. Κραυγὴ μυριόστομος ἠμέως ἀντήχησε εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπείσθη ἤδη ὁ Ἰησουσαλήμ· μὴ τὸν ἀφήνῃς πλέον· μὴ τὸν ἀφήνῃς· κάρφωσέ τον ἐπάνω εἰς σταυρόν.

Ὁ Πιλάτος ἐσαλεύθη πεισισσότερον ἐκ τῆς θηριώδους ταύτης ὀργῆς, τὴν ὁποίαν καθίστων τρομερωτέραν οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ ἀπαίσιοι, αἱ τρίχες αἱ σηκωμένοι, οἱ ὄψεις αἱ μογθοῦσαι αἱ πνέουσαι μῖσος ἀνέκφραστον καὶ φόνον. Ἀκόμη ἅπαξ ἐπαναλαμβάνει· τὸν βασιλέα σας νὰ σταυρώσω; Καὶ τὸ φωνεῖ μετὰ γλεύης μᾶλλον καὶ ἐμπαιγμοῦ διὰ τὸν Ἰησοῦν· ὡς δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἐφώναζαν, δὲν ἔχομεν ἄλλον βασιλέα παρὰ τὸν Καίσαρα, ὁ μιθωτὸς τοῦ Καίσαρος ἡγεμὼν τῆς Ἰουδαίας, ὁ τρέμων ὁποῖος διαβλητῆ καὶ κινήσῃ τὴν ὀργὴν τοῦ κυριάρχου του δοῦλος τῆς φιλοσαγίας καὶ τοῦ σκόλου του, δὲν ἐπηρεάζεται πλέον ἀπὸ τὴν ἀθωότητα τοῦ Ἰησοῦ, τὴν ὁποίαν ἀκόμη πρὸ ὀλίγου διεκήρυττε πανδήμως, ἀλλὰ τὸν παρέδωκε διὰ νὰ σταυρωθῇ.

Καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐδόξασαν χαίροντες καὶ οἱ ὄχλοι ἐκόπτησαν σκιρτῶντες. Ζήτω ὁ Καῖσαρ! Δὲν ἔχομεν ἄλλον βασιλέα παρὰ τὸν Καίσαρα. Κραυγάζετε, κραυγάζετε, τῶν ἐχιδνῶν γεννήματα! Καὶ ὁ Καῖσαρ θὰ σᾶς ἀμείψῃ. Ἐν στόματι μαχαίρας θέλετε περασθῆ, καὶ τὰ ἔμβρυα τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν θυγατέρων σας θέλουσι διαπερασθῆ διὰ λόγχης εἰς τὰς κοιλίας τῶν μητέρων των. Δὲν ἔχετε βασιλέα ἄλλον, παρὰ τὸν Καίσαρα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Καῖσαρ θέλει πέσει, καὶ σεῖς φεράοικοι, ἀπάτριδες, περιπλανώμενοι Ἰουδαῖοι, βασιλέα θέλετε ἐπιθυμήσει, καὶ εἰς τὸν κόσμον θὰ σόρηθε ἐπὶ αἰῶνας ἀκέφαλοι ὡς τὰ πτώματα.

Ψυχολογία τοῦ προδότου.—Μετάνοια ἀμετανόητος.

Παραδίδων ὁ Ἰούδας τὸν Χριστὸν δὲν ἐνόμιζεν, ὅτι τὸ πρᾶγμα θὰ κατέληγεν εἰς καταδίκην, καὶ καταδίκην θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Ἡ δούλη τοῦ Μαμμωνᾶ ψυχή του, ὁλονὲν βυθιζομένη εἰς τὴν λατρείαν αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τῆς πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας κυριευομένη, ἀπέβλε τὴν πρώτην πρὸς τὸν διδάσκαλον ἀγάπην, καὶ βαθμηδὸν ὑπὸ δυσφορίας τινὸς κατελήφθη, ἥτις ἐνίοτε ἐτρέπετο εἰς ἀντιπάθειαν καὶ ἔχθραν. Πρὸ παντός, ὅτι ἤκουε τὰς παραγγελίας πτωχείας τῶν μαθητῶν, καὶ τοὺς κατὰ τῆς πλεονεξίας ἀφορισμοὺς τοῦ διδασκάλου, ἠσθάνετο, ὅτι δὲν εἶχε τόπον πλησίον αὐτοῦ. Ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀθλιότητά του ταύτην ὁ Ἰούδας ἀναγνώριζε τὴν ἀρετὴν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ὅτι ὄχι μόνον κακόν τι νὰ φέρῃ δὲν ἐζήτει, ἀλλὰ καὶ ἐπεδίωκε σὴν κατίσχυσιν τῆς βασιλείας καὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ. Ἐγνώριζεν ἀεόμη, ὅτι πρᾶος καὶ εἰρηνικὸς ἦτο ὁ Ἰησοῦς, ξένος ὅλως διόλου πρὸς στασιαστικὰ κινήματα, καταδικάζων πᾶσαν βίαν, καὶ παραγγέλλων μὲν τὸ πάσχειν, ἀπαγορεύων δὲ ἀπολύτως τὸ κακοποιεῖν. Καὶ ἐν τούτοις παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν. Διὰ τί; Διότι ἡ φυλαργυρία εἶνε πάθος τυφλόν, τυραννικόν, ἀνόσιον, καὶ ὅταν περισσῶς κατισχύσῃ, ἀποβαίνει τόσον ἄπληστος καὶ ὠμή, ὥστε ἡ ἐκανοποίησις τῆς ὁρμῆς της εἶνε δι' αὐτὴν ὁ νόμος ὁ μόνος καὶ ὁ ὑπέρτατος. Δ' ἑνὸς τερατώδους συνδυασμοῦ ὁ Ἰούδας διετήρει ποιόν τινα πρὸς τὸν διδάσκαλον πίστιν, ἑνόσῳ δὲν προσεβάλλοντο ἀποτόμως τὰ πλεονεκτικά του ἐνστικτα.

Ἀλλ' ὅτε ἐξέφυγεν ἀπὸ τὰς λωποδυτικάς του χεῖρας ἡ ἀξία τοῦ πολυτίμου μύρου, μὲ τὸ ὁποῖον ἤλειψεν τὸν Ἰησοῦν, ἡ ψυχή του ἡ φιλάργυρος ἐτρώθη, ὡς νὰ εἶχεν ἀδικηθῆ δεινῶς, καὶ μνησικακία τις εἰσεχώρησεν εἰς τὴν ψυχήν του, ἑνῶ συγχρόνως σφοδρὰ δοιὴ τὸν κατέλαβε ν' ἀναπληρώσῃ ἄλλοθεν τὴν ἀπώλειαν. Κυὶ ὑπὸ τὴν βίαν τῶν παθῶν τούτων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν ἠσθάνθη νὰ πιεσθῆτη τὸν διδάσκαλον. Ἴδοὺ ἀλλὴθε ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ τὸν θάνατόν του, οὔτ' ἐνόμιζε μάλιστα ὅτι θὰ καταδικασθῆ εἰς ποινὴν τοιαύτην. ἔτως δὲ καὶ ἤλπιζεν ὅτι θὰ εἶχε τὴν δύναμιν ν' ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰς γεῖρας τῶν ἐχθρῶν του, ἀλλ' ἤδη ἔκαμεν, ἡ προδοσία, ἦτο ἔγκλημα γειρότερον καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον τὸν σταυρικόν. Τοῦτον ἐπέβαλον ἐχθροὶ· ἐκείνην διέπραξε μαθητής. Ἀφ'ἧς δὲ στιγμῆς ἐξῆλθε διὰ νὰ τὸν παραδώσῃ, ἐν τῇ κακοδίᾳ τοῦ ποοδίτου λόγῳ ἀγάπης ἦτο φανερωμένος ὁ Ἰησοῦς. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἰούδαν καὶ λογισμοὶ καὶ συναισθήματα εἶνε συνεκοτισμένα, ὡς συμβαίνει εἰς πᾶσαν σκλάγουσαν ψυχήν. Διαπράττει τὸ κακοήργημα, χωρὶς νὰ ἔχῃ πλήρη τὴν συνείδησιν αὐτοῦ· ὅταν δὲ ἐπήργοντο τὰ ἀποτελέσματα τῆς παραδοσίας, τότε ἠσθάνθη μετάμελειαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ μετάμελεια αὕτη ἦτο νοσηρά, διεστραμμένη, ἀκοτοιλή. Δὲν μετεμελήθη διὰ τὴν πρᾶξίν του αὐτὴν καθ' ἑαυτήν· ἄνευ τῆς σταυρώσεως ἡ συνείδησίς του θὰ ἔκαμεν ἥσυχος καὶ θὰ ἐθώπευε καὶ θὰ συνέσφιγγε περιπαθῶς τὰ τριάκοντα ἀργύρια· μετεμελήθη δὲ μόνον, διότι ἐπήρχετο κακόν, μεγαλήτερον ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶχον ἀποδαυθῆ ἐν τῇ συνειδήσει του, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον καὶ μόνον δὲν θὰ μετεμέλετο.

Ἐντεῦθεν ἡ μετάνοιά του εἶνε σκοτεινή. Κατὰ τὸν ἱερὸν Χουσόστομον, ἐὰν ὁ Ἰούδας μετενόει πράγματι, ἤθελε σωθῆ. Ἀλλὰ οἱ ὅροι τῆς μεταμελείας του πολὺ ἀπεῖγον ἀπὸ τὴν εἰλικρινῆ, τὴν γνησίαν, τὴν ἀληθῆ μετάνοιαν, ἥτις ἐξαλείφει καὶ τὰ βαρύτατα καὶ ἀποτροπαιότατα τῶν κακουργημάτων. Ρίπτει ὁ Ἰούδας τὰ τριάκοντα ἀργύρια εἰς τὸν περίβολον τοῦ ναοῦ, ὅπου ἦσαν μέλη τινὰ τοῦ συνεδρίου. Τὰ ἔπτει, διὰ νὰ δειχθῆ, ὅτι ὁ φιλάργυρος ἐν τέλει εἰς ὅλα ζημιωμένος θὰ εὑρεθῆ· τὰ ρίπτει, διότι ἤλθεν εἰς στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ φωνὴ τοῦκακουργήματός του βοᾷ δεινῶς ἀνὰ μέσον τῶν ἐρειπίων τῆς συνειδήσεώς του· ἀλλ' ἡ ψυχή του, ὑπὸ τῆς πλεονεξίας τῆς πολυχρονίου, ἔγεινεν ἄδυσσος ἀμύχλης πλήρης, τοὺς εἰς τὰ βάθη τῆς ὁποίας σεισμοὺς δὲν δύναται πλέον τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ νὰ καταυγάσῃ. Ὅ,τι τὸν οἰστρηλατεῖ τώρα καὶ τὸν πιέζει καὶ τὸν συμπνίγει εἶνε ἡ ἀπελπισία· ἡ ἀπελπισία, ἥτις δὲν εἶνε αἴσθημα ἐλεύθερον, ἀλλὰ σπασμὸς τοῦ πεπωωωμένου καὶ ποινὴ τοῦ ἀμετανόητου· καὶ διὰ τοῦτο ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ, ὁριστικῶς ἀπομακρυνθεῖσα, δὲν ἔρχεται πλέον ἐπ' αὐτόν, καὶ καταλύει τὸν βίον του, ὡς ἀρμόζει εἰς τοὺς ἀγνώμονας, εἰς τοὺς προδότας, καὶ εἰς τοὺς πλεονέκτας, δι' αὐτοκτονίας ἐν ἀγχόνῃ.

Πρὸς τὸν Πιλάτον.

Ἀθῶος εἶμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου! Πῶς εἶσαι ἀθῶος, Πιλάτε; Τῶν γειρῶν τὸ νίψιμον τίποτε δὲν εἶνε. Ἐφίσον δύνασαι νὰ ἀπολύσῃς τὸν δίκαιον, καὶ δὲν τὸ κάμνεις, ἀλλὰ τὸν παραδίδεις, διὰ νὰ σταυρωθῆ, αἱ χεῖρές σου δύνανται νὰ εἶνε λευκόταται· τοῦτο δὲν ὠφελεῖ· διότι ἡ ψυχή σου εἶνε γεμάτη ἀπὸ αἷμα, καὶ ὄχι ὀλίγον ὕδωρ, ἀλλ' οὐδὲ ὅλοι οἱ Ποταμοὶ καὶ οἱ Χειμαρροι καὶ οἱ Ὠκεανοὶ δὲν σὲ ἐκπλύνουν, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον!

Ἡ ἐκπόμπευσις τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ Μιτθαῖος ἀναφέρει, ὅτι καὶ κάλαμον ἔδωκαν οἱ στρατιῶται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἰησοῦ, ὡς σκῆπτρον δηθεν βασιλικόν, ἵνα τὸν καταγελάσωσι περισσότερον, καὶ ἐγονυπέτησαν δὲ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐμπαικτικῶς χαιρετίζοντες αὐτὸν ὡς βασιλέα τῶν Ἰουδαίων.

Στρατιῶται τῆς ωμαϊκῆς σπείρας, λανθάνεσθε. Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐμπαίζετε, δὲν εἶνε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἡ

οἰκουμένη μίαν ἡμέραν θὰ γονυπετήσῃ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ θὰ τὸν γαιρετίσῃ ὡς τὸν βασιλέα ὅλων τῶν εὐγενῶν καὶ ἐκλεκτῶν ψυχῶν, καὶ τὸ ὄνομά του θὰ διαλαληθῇ ἐν δόξῃ ἕως τὸ πέρατα τῆς γῆς. Ἐκατομμύρια καρδιῶν θὰ χρησιμεύσωσιν εἰς βρόνους του, ἡ δὲ χεὶρ, εἰς τὴν ὁποίαν κάλαμον ἐμπιστεύεσθε, θὰ συντρίψῃ τὰ σκῆπτρα τῶν Καισάρων σας, καὶ στέμματα περίλαμπρα θὰ κατατεθῶσιν εὐλαβῶς πρὸ τῶν ποδῶν του.

Τύπτετε, τύπτετε ἀκόμη.

Καὶ ἐμπτύσαντες ἐπ' αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Τύπτετε ἀκόμη, τύπτετε θοήματα παλαιοῦ, ἀμυρτωλοῦ καὶ σεισμένου κυθεστῶτος· τύπτετε, διότι αὐτοῦ δὲν θὰ ἦνε καιρός. Μόλις ἡ σήμερον εἶνε ἡμέρα σας. Τὸ μέλλον ἀνήκει εἰς τὸν μάρτυρα, τὸν ὁποῖον τόσον ἀνάνδρως κτυπᾶτε. Ἴδοὺ ἀνεμίζει τὸ λάβαρόν του, καὶ αὐτοκράτορες καὶ στρατάρχαι καὶ λεγεῶνες καὶ φάλαγγες ἐπευφημοῦσι καὶ ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομά του. Τύπτετε, μέθυσοι τῆς ἀμαρτίας, ἀκόμη περισσότερον· ἀκόμη ἐμπαιγκτικώτερον· βαρύτερον ἀκόμη, ὅσον δύνασθε τύπτετε. Ἡ ὑποβολὴ τῆς ἀνομίας θὰ διανοίξῃ ταχύτερον καὶ βαθύτερον τὸν τάφον αὐτῆς.

Πρὸς τὸν Γολγοθᾶν.

Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυροῦσαι· ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

Ἡ βροὶς συνετέλεσθη· καὶ τότε ἐξέδυσαν τὸν Ἰησοῦν τὴν κοκκίνην χλαμύδα, τὸν ἐνέδυσαν τὰ ἰδικά του φορέματα, ὅπως τὸν φέρωσιν ἔξω τῆς πόλεως, διὰ νὰ ὑποστῇ τὸν σταυρικὸν θάνατον. Καὶ γαρ' ἀρχὰς μὲν ἐβάστασεν ὁ ἴδιος τὸν σταυρόν του ἐπ' ὤμων, ἀλλ' ἡ ἀγρυπνία καὶ αἱ κακώσεις καὶ ἡ θλῖψις καὶ ἡ ὀδύνη, πανταχόθεν διαπερῶσα αὐτόν, ὀδύνη διὰ τοὺς μαθητὰς τοὺς σκορπισθέντας, ὀδύνη διὰ τὸν Πέτρον τὸν ἀρνηθέντα, ὀδύνη διὰ τὸν Ἰούδαν τὸν ἀπαγχονισθέντα, ὀδύνη διὰ τὴν μητέρα του, τῆς ὁποίας τὰ σπλάγχνα θὰ διεπέρα ρομφαία, ὀδύνη δι' αὐτοὺς τοὺτους τοὺς φονεῖς του, οἵτινες μόνοι των ἐπέσυραν τόσην ἐκδίκησιν κατὰ τῶν κεφαλῶν των, ὅλα ταῦτα, μαζὶ μὲ τὸ παθητόν του κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, τὸν ἐξησθένισαν, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ φέρῃ τὸν σταυρὸν περαιτέρω. Καὶ ἐστάθη λοιπὸν κομπτόμενος ὑπὸ τὸ βάρος, κλονιζόμενος, ἀσθμαίνων, ἀπὸ ἱδρῶτα περίρυτος, λιποψυχῶν. Ὁ ὁδοιπόρος ὁ ἀκατοπόνητος, ὁ διατρέχων ἐρημίας, ὁ ἀναβαίνων βουνά, τοῦ ὑπαίθρου καὶ τῆς χλόης καὶ τῶν βράχων καὶ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ἀφρῶν τῶν κυμάτων ὁ γνώριμος καὶ φίλος, βῆμα πλέον δὲν δύναται νὰ κάμῃ. Ἡ σπεῖρα τὸν βλέπει, ἀλλὰ κανεὶς δὲν δίδει χεῖρα βοηθείας· ὁ σταυρὸς εἶνε ξύλον ἄτιμον καὶ κατηραμένον.

Ἀλλὰ σπλαγχνισθητέ τον λοιπὸν ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ἦτθε, στρατιῶται, σπλαγχνισθητέ τον· αὐτὸς ὑπῆρξεν ὅλος σπλάγχνα, καὶ ἡ βοήθειά του παντοῦ ἐπεξετάθη. Σπλαγχνισθητέ τον. Καὶ σεῖς καὶ οἱ ἀπόγονοί σας θὰ λάβητε ἀνάγκην τῆς εὐσπλαγχνίας του. Ἴλιστε. Ἀσθενεῖ μόνος ὑπὸ τὸ βάρος τὸ καταπονοῦν, καὶ βαρέως σπενάξας πίπτει κατὰ γῆς. Ἔλγον δὲ φθάσει ἤδη εἰς τὴν ἔξοδον τῆς πόλεως βαδίζοντες πρὸς τὸν Γολγοθᾶν.

Τότε γεωργόν τινα συνήντησαν, ἐκ Κυρήνης κατάγόμενον· ἀπὸ τὸν ἀγρόν του δ' ἐρχόμενον, Σίμωνα ὀνόματι, τὸν ὁποῖον ὑπεχρέωσαν νὰ σηκώσῃ τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ.

Καλότυχε Σίμων, ὅστις τὸν Κύριον ἀνεκούφισες. Πόσην ἀνακούφισιν θὰ εὕρῃ ἡ ψυχή σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ!

Ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Ἡ σταύρωσις ὡρίσθη νὰ γείνῃ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, ὅστις εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν μεταφράζεται Κρανίου τόπος. Πόθεν ἡ ὀνομασία αὕτη δὲν εἶνε βέβαιον, διότι πολλαὶ ὑπάρχουσι γνῶμαι. Κατὰ τὸν Ἱεροσολύμων Κύριλλον, καὶ πολλοὺς ἄλλους, ὁ Γολγοθᾶς ἦτο λοφίσκος ἐν σχήματι κρανίου, καὶ ἐντεῦθεν ἔλαβε τὴν ὁνομασίαν αὐτοῦ. Συνειθίζον δὲ πρὸ τῶν θανατικῶν ἐκτελέσεων νὰ δίδωσιν εἰς τοὺς καταδίκους οἶνον μεμιγμένον μὲ ἀρώματα, ὅστις εἶχε δύναμιν ναρκωτικήν. Ἔδοκαν λοιπὸν καὶ εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ πίῃ οἶνον, ἀλλὰ, καθὼς ἱστορεῖ ὁ Μαθθαῖος, ὁ οἶνος οὗτος ἦτο πρόστυχος, πικρός, καὶ ξυνός—διότι τοῦτο σημαίνει ἡ ἔκφρασις ὅτι ἦτο μεμιγμένος μὲ χολὴν—καὶ διὰ τοῦτο ποσσέφεραν μὲν τὸν οἶνον οἱ στρατιῶται, καὶ ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐδοκίμασεν, ἀλλὰ δὲν ἠθυνήθη, οὐδ' ἠθέλησε νὰ πίῃ. Ἀκολούθως ἤρχισεν ἡ ἐκτέλεσις τοῦ μαρτυρίου. Αἱ χεῖρες, αἵτινες ἐχόρτασαν πεινῶντας, ἐθεράπευσαν τυφλοὺς, ἐσήκωσαν παραλυτικοὺς, ἀνέστησαν νεκροὺς καὶ ἠλόγησαν παιδία, θέλουσι καρφωθῇ ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν, ὁμοῦ δὲ καὶ οἱ πόδες ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔφεραν πολλαγοῦ τὸν Ἰησοῦν εὐαγγελιζόμενον καὶ εὐεργετοῦντα. Οἱ στρατιῶται τὸν ἐξέδυσαν, τὸ σῶμα ἐτέθη ἐπάνω τοῦ ἀτίμου ζύλου, τὰ καρφία, μεγάλα σιδηρᾶ καρφία, ἐπιφαίνονται εἰς χεῖρας τραχείας, καὶ ἡ σταύρωσις ἐπιτελεῖται.

Μή! ταλαίπωροι· δὲν σᾶς λέγω θηρία, διότι ἡ ἀθλιότης σας μὲ κάμνει νὰ λησμονῶ τὴν κακουργίαν σας· Μή! Μὴ τουφήσητε καὶ αἱματώσητε τὰς χεῖρας τὰς ἐλεήμονας, μὴ δοξήσητε τοὺς πόδας τοὺς εἰρηνικούς! Μή, στρατιῶται, μή! Ἴδεσθε τὸ κάλλος, τὴν νεότητα, τὴν ἀθωότητα, τὴν σεμνότητα τὴν τόσην, τὴν ἀγαθότητα τὴν ἄπειρον. Ἴδετε τὸ βλέμμα ἐκεῖνο, τοῦ ἀμνοῦ τὸ ἄκακον, τὴν ὀδύνην τὴν τόσην τὴν ἄφωνον, τὴν θλῖψιν καὶ τὴν στοργήν, ἥτις πλανᾶται ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς ἐκείνης μορφῆς, διὰ σᾶς τοὺς ἰδίους. Ἴδετέ τον, στρατιῶται, καὶ μή, πρὸς Θεοῦ, μὴ κάμετε τὸ κακόν. Μητέρας δὲν ἔχετε καὶ σεῖς, αἵτινες σᾶς περιμένουν εἰς τοὺς οἴκους σας, αἵτινες τρέμουν διὰ τὴν ζωήν σας, αἵτινες θὰ ἀπέθνησκον εἰς τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου σας; Ἄνδρες τῶν ὅπλων, προσέχετε! Κάτω τὰ καρφία ἀπὸ τὰς χεῖράς σας. Διὰ τὸ συμφέρον σας τοὐλάχιστον κάμετέ το, δυστυχεῖς. Μὴ τὸν φονεύητε· ὁ ποιητής σας εἶνε, ταλαίπωροι· θὰ τὸν συναντήσητε δὲ μίαν ἡμέραν πανίσχυρον βασιλέα καὶ δικαστήν. Ἐν ὀνόματι τῆς σωτηρίας σας, ἀφήσατε τὸν σταυρόν, καὶ μὴ κάμετε σεῖς τὸ κακούργημα. Αἱ χεῖρες τῶν Φαρισαίων ἂς σᾶς ἀντικαταστήσουν. Εἶνε ἐπιτηδειότεραι διὰ τοιαῦτα ἔργα.

Φεῦ! Οἱ στρατιῶται καμμίαν συγκίνησιν δὲν δεικνύουσι. Μόνον ἡδονῆς τινος ἡ ἔκφρασις φωτίζει ἀπαισίως τὰς μορφάς των. Τὰ καρφία ἐμπήγονται εἰς τὰς σάρκας. Καὶ κτυπῶσιν ἀκόμη, καὶ ἄλλα καταφέρουσι κτυπήματα· ἔτι καὶ ἄλλα. Τὸ αἷμα ἀναβλύζει ἐκ τῶν πληγῶν. Πόνος βαθύς, σπαραγιοκάρδιος ἐκπηδᾷ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ Ἰησοῦ, καὶ χαράττει ἐπωδύνως τὴν μορφήν του. Ῥέει τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἠθέλησαν οἱ Ἰουδαῖοι νὰ πέσῃ ἐπ' αὐτούς.

Σκότος καὶ κραυγή.

Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· Ἠλί, Ἠλί, Λαμὰ σαβαχθανί· τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;

Ὁ υἱὸς πάσχει κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, καὶ ὁ πατὴρ περιβάλλει διὰ πένθους τὴν ἄψυχον φύσιν. Ἀφοῦ εἰς τὰ ἀνθρώπινα στήθη δὲν ἔχει θέσιν ἡ εὐπλαγχνία, τὸ αἴτημα τοῦ ἔλεου καὶ τῆς συμπαθείας διαβαίνει ἐπὶ τὴν ἀναίσθητον κτίσιν, διὰ νὰ ἐλεγχθῇ τῶν ἀνθρώπων ἡ πώρωσις καὶ ἡ ἀνοσιοθησία. Τρεῖς ὥρας διαρκεῖ τὸ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ μαρτύριον τοῦ Ἰησοῦ· ἀπὸ τῆς ἕκτης μέχρι τῆς ἐννάτης, κατὰ τὸν τότε ὑπολογισμὸν τοῦ χρόνου, ἡ ἀπὸ τῆς μεσημβρίας μέχρι τῆς ἐνάτης μ. μ. ὡς λέγομεν ἡμεῖς σήμερον. Κατὰ τὸ τρίωρον αὐτὸ διάστημα σκότος ἐπεχύθη καθ' ὅλην τῆς Παλαιστίνης τὴν γῆν, τοῦ ἡλίου συγκρύψαντος τὴν λάμψιν αὐτοῦ. Τινὲς ἀπέδωκαν τὸ γεγονὸς εἰς φυσικὴν ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου· ἀλλὰ τότε ἦτο πανσέληνος, καὶ ἑπομένως ἡ ἐξήγησις τοῦ σκοτασμοῦ διὰ τῆς ἡλιακῆς ἐκλείψεως εἶναι ἄτοπος.

Τρεῖς ὥρας διήρκεσεν ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἀγωνία τοῦ Ἰησοῦ· τρεῖς ὥρας· ἀλλ' ὁποῖαι, Θεέ μου, ὥραι! Τῶν ἀποθησκόντων διὰ τῆς ποινῆς τῆς σταυρώσεως ἐρλογίζοντο αἱ πληγαί, τὸ σῶμα συνέρρεεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον, καὶ ἐντεῦθεν ἐνέσκηπτε σκοτοδίνη πολλὴ καὶ στενοχωρία μεγάλη· ὁ δὲ Ἰησοῦς καὶ λεπτῆς ἦτο καὶ εὐαισθήτου κράσεως, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ φυσικὴν ἀντοχὴν πρὸς τόσον ὀξεῖς καὶ ὀδυνηροὺς πόνους· ἐπὶ πλέον δὲ ἐν τῇ ἰσχάτῃ ἐκείνῃ στιγμῇ ἡ ἀνθρωπίνη του φύσις ἐγκατελείφθη μόνη εἰς τὴν τυραννίαν τοῦ πάθους, διὰ νὰ γείνῃ τὸ μαρτύριον σκληρότερον καὶ ἐλαλήμψῃ περισσότερον τῆς θυσίας τὸ μέγεθος καὶ ἡ δύναμις τῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθῇ ἰσχυροτέρα ἡ ὤθησις τῆς μετανοίας πρὸς ἡμᾶς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ὁ Σωτὴρ ὑπέστη τὰς φρικτοτάτας τῶν βασάνων. Διὰ τοῦτο περὶ τὴν ὥραν τὴν ἐννάτην, ὅτε ἡ ἐξάντλησις ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω καὶ ἡ σκοτοδίνη ἐπετάθη καὶ ἡ στενοχωρία ὡμετώθη καὶ οἱ πόνοι ἔγειναν ὀξύτατοι καὶ ἀφόρητοι, ὁ Ἰησοῦς δηλώνων τὴν εἰς τὸ μαρτύριον ἀπομόνωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς του, μὴ ἀνακουριζομένης ποσῶς ὑπὸ τῆς θείας, στιγμιαίαν τινὰ δύναμιν ἀρυσθεὶς ἀπὸ τοῦ μεγέθους τῶν ἀλγηδόνων, ἀνεβόησε μὲ φωνὴν μεγάλην, Θεέ μου, Θεέ μου, διὰ τί με ἐγκατέλιπες;

Ὁ ἕτερος τῶν λῃστῶν.

Ὁ Λουκᾶς μᾶς γνωστοποιεῖ καὶ τὸ συγκινητικώτατον καὶ θαυμασιώτατον ἐπεισόδιον τοῦ ἑτέρου τῶν λῃστῶν. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν εἶνε εἰς ἔσχατον βαθμὸν διεφθαρμένος καὶ διεστραμμένος. Καθὼς ὅλοι οἱ ὅμοιοί του, οἵτινες καὶ σήμερον ἀκόμη σαπρολογοῦσιν ἀπὸ τοῦ ἰκοιώματος τῆς λαιμητόμου, καὶ αὐτὸς δὲν κυτάζει τὰ χάλια του, ἀλλ' ὀνειδίζει τὸν Χριστόν. Ἐν τῷ ἑτέρῳ ὅμως θαυμαστή τις ἀνογέννησις καὶ ἐπίγνωσις τελεῖται. Τὸ σῶμά του θνήσκει, ἀλλ' ἡ ψυχή του ἀναζῇ· οἱ ὀφθαλμοί του θολώνονται, ἀλλὰ ὁ νοῦς του καθαρίζεται καὶ διαθλέπει. Θῦμα ἴσως δυσμενῶν καὶ ἀντιξόων περιστάσεων, παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ κακοῦ, χωρὶς νὰ τὸ ἐνστερνισθῇ ὁλόκληρον, ἡ δὲ τύψις τῆς συνειδήσεως δὲν κατεπνίγη εἰς αὐτόν. Ἡ δύναμις τῆς μετανοίας περισσώθη εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, ὡς ἀνθύλλιον εὔοσμον καὶ ὡραῖον ἐν μέσῳ τριβόλων καὶ ἀκανθῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ χάρις, προτρέχουσα, θαυματουργεῖ ἐν τῷ προτώπῳ του. Αἱ ἀκανθαι κατακλίνονται καὶ ἡ ψυχή του καθαίρεται. Ζητεῖ καὶ εἰσακούεται. Τὸ θῦμα τῶν Φαρισαίων ἐνασκεῖ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὸ ἔργον τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐνῷ τὸ καθεστὼς τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἐδημιούργησεν ἕνα λῃστήν, εἰς τὸν ὁποῖον δίδει τὸν θάνατον, ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ λῃστοῦ ἐκκολάπτει ἕνα ἅγιον, εἰς τὸν ὁποῖον πραχωρεῖ τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Τετέλεσται.

Τὰ πάντα ἤδη τετέλεσται. Ναί· ἀληθῶς ὅλα ἤδη ἐξετελέσθησαν καὶ ἐπερατώθησαν· ὅλα μέχρι κεραίας. Τοῦ οὐρανίου Πατρὸς θέλημα, προφητεῖαι, διδασκαλία, εὐεργεσία, δικαιοσύνη, ἀγάπη, ὅλα ἐξετελέσθησαν εὐπειθῶς, πιστῶς, ἀκριβῶς· καὶ αὐτὴ ἡ κόμη ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου τετέλεσται καὶ αὐτή· διότι τὸ αἷμα τὸ ρεῦσαν θὰ ἀρδεύσῃ καὶ θὰ καθαρίσῃ καὶ θὰ ζωοποιήσῃ τὸν κόσμον, καὶ ἡ ἐσχάτη ἀγωνία τοῦ θείου μάρτυρος εἶνε ἡ δύναμις, ἥτις θὰ δώσῃ πέρας εἰς τὸ κράτος τοῦ Σατανᾶ.

Μετὰ τὸ παραδοῦναι τὸ πνεῦμα.

Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη· καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν.

Χαῖρε, Χριστέ. Ἡ πνοὴ τοῦ ἀνθρώπου σβύνει, ἀλλ' ἡ δύναμίς σου ὡς Θεοῦ διατρανοῦται περιλάμπρως. Ὑπὸ τὴν φαινομένην ἥτταν ἀρχίζει ἤδη νὰ διορίζηται ὁ πρωταθλητὴς θρίαμβος, καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου σου ἐκπηγάζει ἡ ζωή. Ἡ γῆ σείεται ἐν φρίκῃ τελοῦσα φόρον θλίψεως καὶ συμπαθείας πρὸς τὸν ποιητήν της· τὸ μεσότοιχον τοῦ ναοῦ κρημνίζεται καὶ τὸ ὕφασμα τοῦ καταπετάσματος ἀπὸ ἄνω διασχίζεται ἕως κάτω· μνημεῖα ἀνοίγονται, καὶ πολλὰ σώματα ἁγίων ἀποθανόντων ἐγείρονται.

Χριστέ, χαῖρε. Ὁ Πιστήρ σου εἰσήκουσε τὴν αἴτησίν σου. Περὶ τὴν ὠχράν, τὴν κεκλιμένην κεφαλήν σου, φῶς ἀνέσπερον ἀπλοῦται ἀπὸ τοῦδε. Τὸ μεσότοιχον τοῦ ναοῦ τὸ κρημνιζόμενον καὶ τὸ παραπέτασμα τὸ σχιζόμενον κηρύττει τὴν λήξιν τῆς παλαιᾶς τυπικῆς λατρείας καὶ τὴν ἀνατολὴν τῆς νέας, τῆς ἐν ἀληθείᾳ, τῆς ἐν πνεύματι, τῆς ζωοποιοῦ. Ἀνιστῶν δὲ τὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων, ἐνῷ τὸ ψύχος τῆς νεκρώσεως εἰς τὰ ἰδικά σου μέλη διαχύνεται, δίδεις τὸ καταπληκτικώτερον δεῖγμα τῆς ἀληθείας τοῦ λόγου σου, ὅτι **«ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή»**.

Χριστέ, χαῖρε! ἐκεῖ ἐπὶ του σταυροῦ κρεμάμενον σὲ χαιρετίζουσιν ἤδη ἐκ προοιμίων τὰ ἔθνη εὐλαβῶς. Ὁ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀποτελοῦσι μικρὰν πρωτοπορείαν· ὀλίγον ἀκόμη καὶ ἑκατομμύρια ἐθνῶν, μετὰ τῶν βασιλέων αὐτῶν καὶ τῶν στρατιῶν, θέλουσι σοὶ προσφέρει τὸν φόρον τῆς λατρείας των, ἐν πλήρει ἐπιγνώσει αὐτὰ ὁμολογοῦντα, ὅτι **ἀληθῶς Θεοῦ εἶσαι.**

Ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ.

Τὸ νὰ ζητήσῃ τις τὸ σῶμα κακοῦργου, σταυρωθέντος ἐπὶ τῇ κατηγορίᾳ, ὅτι ἔκαμνε τὸν ἑαυτόν του Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καίτοι ἐγήγειρε τὸν λαὸν εἰς στάσιν κατὰ τοῦ Καίσαρος, ἦτο τόλμημα. Ἀλλ' ἡ θαυματουργὸς ἐπίδρασις τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ ἤρχισεν ἤδη. Καὶ ὁ Ἰωσήφ, ὁ ἀπὸ τῆς Ἰουδαϊκῆς πόλεως Ἀριμαθείας, ἀνὴρ βουλευτής, μέλος δηλαδὴ τοῦ μεγάλου συνεδρίου, ἀξιοπρεπὴς δὲ καὶ ἀληθῶς καλῆς κοινωνικῆς τάξεως, προσέρχεται πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ ζητεῖ νὰ τῷ παραχωρηθῇ πρὸς ταφὴν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Πιλάτος θαυμάζει, πῶς τόσον γρήγορα ἀπέθανε, διότι συνήθως ἡ ἀγωνία διήρκει περὶ τὰς ὀκτὼ ὥρας, ἐνίοτε δὲ καὶ περισσότερον.

Ζητεῖ λοιπὸν νὰ ἐξακριβώσῃ ἂν πράγματι ἀπέθανε καὶ προσκαλεῖ τὸν Ἑκατόνταρχον. Καὶ ἐπὶ τῇ βεβαιώσει τούτου, ὅτι τὸ τέλος ἐπῆλθε (διότι ὁ Ἰησοῦς καὶ λεπτότερος ἦτο κατὰ τὴν κρᾶσιν καὶ ἐκ τῶν κακώσεων καὶ τῆς ὀδύνης

εἶχεν ἐξαντληθῆ), παρεδίδη τὸ σῶμα εἰς τὸν Ἰωσήφ, ὅστις καὶ ἐνήργησε τὴν ταφὴν ἐντὸς μνημείου, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐκεῖ παρὰ τὸν Γολγοθᾶν, κατεσκευασμένον ἐκ λατομηθείσης πέτρας. Ἀκολούθως πέτρα μεγάλη ἐκυλίσθη ποὸς τὴν θύραν τοῦ μνημείου, ὅπερ οὕτω ἐφράχθη συγκαλύψαν τὸ ἄπνουν σῶμα τοῦ Ζωοδότου.

Καὶ ἤδη αἱ σκιαὶ τῆς νυκτὸς εἶχον κατέλθει ἐπὶ τὴν γῆν, μετὰ δὲ τοῦ Ἰωσὴφ ἐφαίνοντο ἀποχωροῦσαι, ἰδιαιτέρως αὐταί, δύο γυναῖκες, αἵτινες, πενιγμέναι εἰς τὰ δάκρυα, ἐθεώρουν, ποῦ κατετέθη τὸ σῶμα.

Αἱ γυναῖκες αὗται ἦταν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰωσῆ.

Ὁ Ἰωάννης συμπληρώνει τὴν πεοὶ τῷ Μόνῳ πληροφορίαν. Ἀφοῦ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ἔλαβε παρὰ τοῦ Πιλάτου τὴν ἄδειαν νὰ θέψῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, τὸν συνώδευσε πρὸς τὸν ἐνταφιασμὸν καὶ ὁ Νικόδημος ὅστις νύκτωρ ἄλλοτε ἐλθὼν κατὰ ποῶτον πεὸς τὸν Χριστὸν ἤκουσε πεοὶ αὐτοῦ τοῦ πεοὶ τῆς ἄνωθεν γεννήσεως λόγου· ἔπεσε δὲ μαζί του ὁ Νικόδημος καὶ ἀρωματικὸν μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης, ἕως ἑκατὸν λίτρας, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἰουδαίων τοῦ θάπτειν τοιαῦτα ἀρώματα μετὰ τῶν ἐνταφίων ὀθονίων. Καὶ οὕτω ἐντετυλιγμένον τὸ σῶμα κατετέθη πλησίον τοῦ τόπου τῆς σταυρώσεως, ἐντὸς κήπου (ἀνήνοντος εἰς τὸν Ἰωσήφ), ὅπου μνημεῖον πέτρινον, νέον. Ὑπῆρχε σκαλιστὴν ἐν βράχῳ, ὡρισμένον πρὸς ταφὴν τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ, καὶ γεγονὸς πρόσθεν τώρα πρὸς ταφὴν τοῦ διδασκάλου του. Τοιουτοτρόπως φιλικαὶ καὶ εὐλαβεῖς χεῖρες ἐτέλεσαν τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου θυσιάσαντος τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν του, καὶ μνῆμα καινοῦνδε ἐδέχθη ὠνόν, καταπεπονημένον, ἄδοξον, ἄμορφον, ἄπνουν τὸ ἄγιόν του σῶμα. Καὶ ἑσπέρα ἦτο ἤδη, καὶ νὺξ ἐπῆλθε, καὶ ἡ πανσέληνος ὑψώθη ἐν τῷ οὐρανῷ θωπεύουσα μὲ τὸ γλυκὺ καὶ μελαγγολικὸν φῶς της τὴν πέτραν τὴν κυλίσπουσαν τὸν μοναδικὸν διδάσκαλον καὶ μάρτυρα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης.

Μετὰ τὴν ταφήν.

Θαμμένος εἶνε ὁ Ἰησοῦς, ἀλλ' οἱ φονεῖς του δὲν δύνανται νὰ ἡσυχάσουν. Καὶ ἀπὸ τοῦ μνημείου τοῦ· τρόματτει. Διὰ τί; Εἰς τὴν ἀνάστασίν του δὲν πιστεύουσιν· ὅτι ἐξέπνευσε, καλῶς τὸ γνωρίζουσι. Καὶ ἐν τούτοις φοβοῦνται. Διὰ τοῦτο, ἅμα ἐξημέρωσε Σάββατον, πρωΐ-γονται πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ τῷ λέγουσιν· ἐνεθυμήθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν, ἐνῷ ἀκόμη ἔζη, ὅτι θὰ ἀνασταθῇ ἀπὸ τοῦ τάφου ὕστερον ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας. Παρακαλοῦμεν λοιπὸν νὰ διατάξῃς, ὅπως ἀσφαλισθῇ ὁ τάφος του ἕως τρεῖς ἡμέρας, διότι φοβούμεθα μήπως οἱ μαθηταί του κλέψωσι νύκτωρ τὸ σῶμά του, καὶ ἔπειτα εἴπωσιν εἰς τὸν λαόν, ὅτι ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Διότι, ἐὰν τοιοῦτό τι ἐγίνετο καὶ ἐπίστευετο ἡ ἀνάστασίς του, ἡ ἐντεῦθεν πλάνη θὰ εἶναι πολὺ χειροτέρα ἀπὸ τὴν πρώτην, καθ' ἣν ἐπιστεύθη ὡς Μεσσίας.

Ὁ Πιλάτος εἰσκούει τὴν αἴτησίν των· λάβετε, λέγει, φύλακας, τοὺς ὁποίους θέτω εἰς τὴν διάθεσίν σας, καὶ πηγαίνετε σεῖς οἱ ἴδιοι καὶ λάβετε οἱαδήποτε προφυλακτικὰ καὶ ἀσφαλιστικὰ μέτρα θέλετε καὶ γνωρίζετε, ὥστε νὰ ἦτε ἀπόλυτα πεπεισμένοι, ὅτι θὰ προληφθῇ πᾶσα κλοπὴ τοῦ νεκροῦ. — Καὶ ἐκεῖνοι παραλαβόντες τοὺς φύλακας ἀμέσως, σπεύδουσι πρὸς τὸν τάφον, σφραγίζουσι τὸν λίθον του, ἐγκαθιστῶσιν ἐκεῖ φρουροὺς φύλακας, καὶ ἀπέρχονται ἡσυχοι πλέον, περισείοντες τὰς γκρεμάδας των καὶ αὐταρέσκως· θωπεύοντες τὰς γενειάδας των, βέβαιοι, ὅτι αἱ τοεῖς ἡμέραι θὰ παρέλθωσι καὶ ἀποσφραγιζομένου τοῦ λίθου θὰ εὑρεθῇ τὸ πτῶμα, ὅτε καὶ θὰ διαλαλήσωσι καθ' ὅλα τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην, φωνάζοντες· ἐλᾶτε νὰ ἴδητε πῶς σήπεται ὁ Πλάνος.

Τὸ μέλλον καὶ ὁ σταυρός.

Γελάσατε, τῶν Ἰουδαίων ἄρχοντες, ἀκόμη· γελάσατε ὅσον δύνασθε, διότι μόνον ἡ σήμερον σᾶς ἀνήκει. Καλῶς τὸν λίθον τοῦ τάφου ἠσφαλίσατε, καλῶς φρουρὰν ἐθέσατε φυλάττουσαν τὸν τάφον. Ἤδη ἐγκυμονεῖται τὸ μέγα τῆς ἀναστάσεως δρᾶμα, καὶ ἡ καταισχύνη σας θὰ ἦνε τόσῳ μᾶλλον μεγαλητέρα, καθόσον αὐτὰ τὰ ἰδιά σας μέτρα θὰ διαπιστώσωσι λαμπρότερον τὸ γεγονὸς αὐτῆς. Εἴκοσι καὶ τέσσαρες ὧραι δὲν θὰ παρέλθωσι, καὶ ἐντρομοι θὰ σεισθῆτε ἐκ τῆς ἀναγγελίας, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἠγέρθη.

Ἡ πονηρία σας θὰ ἐξεύρῃ προφάσεις πρὸς συγκάλυψιν, ἀλλ' οὐδεμία δύνασαι θὰ συσκάσῃ τὸ ἐξαστράπτον τῆς τόσης ἀληθείας φῶς. Τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἐζητήσατε νὰ καταπλήξητε, θὰ ἀνεγείρῃ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν Σαμάρειαν, καὶ ὑπερβαῖνον τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἀφρικήν, θὰ διαλαληθῇ ἕως τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ὁ σταυρὸς θὰ γείνῃ προσκύνημα παγκόσμιον, καὶ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἐσταυρωμένου θὰ ἀποτίσωσι τὸν φόρον τῶν δακρύων των αὐτοκράτορες καὶ ὄχλοι, καὶ πᾶσαι αἱ τάξεις ἀπειραρίθμων πιστῶν. Τὸ ἰδικόν σας μνημόσυνον, Φαρισαῖοι, θὰ εἶνε ἀπεχθὲς καὶ ἐπάρατον ἐν αὐτῇ τούτῃ τῇ γῇ, εἰς τὴν ὁποίαν κακουργεῖτε τώρα, καὶ τὰ τάγματά σας θὰ ἐκλίπωσιν ἀπ' αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον ναί θὰ ἐγερθῶσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὸ ὁποῖον καθηγίασε τὸ αἷμά Του, καὶ ἐκεῖ ὅπου ἀντήχησαν οἱ πρὸς αὐτὸν ἐμπαιγμοί, ὕμνοι δόξης καὶ τιμῆς θὰ μέλπωνται εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗ

Η ΧΑΡΑ ΕΝ ΤΗι ΑΝΑΣΤΑΣΕΙ

Λύπαι, θλίψεις, στενοχωρίαι, δαιμονίαι, κατήφεια καὶ παντὸς εἴδους μελαγχολίαι, δηλητήρια τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μου παρ-μερίσατε, θέλω νὰ εἰσέλθῃ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη εἰς τὴν ψυχήν μου, ὅπως γλυκάνῃ τὰς πικρίας μου, θέλω νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ψυχήν μου ἡ κορωνὶς αὕτη καὶ βασίλισσα τῆς εὐτυχίας μου.

Ὦ τί θεῖον, τί τερπνόν, τί λαμπρὸν τὸ συναίσθημα τῆς χαρᾶς!

Λύπαι καὶ θλίψεις, τὰ προϊόντα τῆς ἁμαρτίας, ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, φύγετε ἐντελῶς μακρὰν τῶν ὁρίων τῆς ψυχῆς μου, φύγετε διότι εἶσθε ἐπαχθεῖς, διότι εἶσθε φονεῖς τῆς εὐτυχίας μου.

Εἰς τὴν ψυχήν μου ἐλθέτω ἡ χαρά. Ποία χαρά; ἡ χαρὰ τοῦ κέρδους; τοῦ πλούτου; ἡ χαρὰ τῆς καταλήψεως τῶν ἀξιωμάτων; ἡ χαρὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς σωματικῆς ὑγείας καὶ παντὸς ἄλλου ὑλικοῦ ἀγαθοῦ; Οὐχί, διότι οὐδεμία ἐξ αὐτῶν εἶνε ἄμικτος λύπης, θλίψεως καὶ στενοχωρίας, οὐδεμία ἐξ αὐτῶν εἶνε διαρκὴς καὶ ἀμιγὴς λύπης πηγή.

Χαραὶ καὶ τέρψεις ὑλικαὶ καὶ κάταιαι πᾶσαι δὲν εἶσθε ἄξιαι νὰ καταλάβητε τὸν ὑπέρλαμπρον θρόνον τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μου, καὶ σεῖς παραμερίπατε· παρμερίσατε, διότι δὲν φέρετε οὐδεμία τὸν χαρακτῆρα τῆς πραγματικότητος· εἶσθε ἀπατηλαί. Μάθετε ὅτι τὴν πραγματικὴν χαρὰν τὴν ἐγκλείει ἡ πίστις εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἐξ ἧς πηγάζει ὁ θάνατος τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀπαισίου ταύτης μητρὸς πάσης λύπης καὶ στενοχωρίας.

Ἀναστῶμεν λοιπόν, ἀγαπηταί, ἵνα χαρῶμεν. Ἀναστῶμεν ἐν τῇ Πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ, ἣν ἐμπνέει ὁ Ἀναστάς. Ἡ χαρὰ ἡμῶν θὰ ἦνε ἀνάλογος τοῦ ὕψους τῆς γνώσεως ἡμῶν περὶ τοῦ Ἀναστάντος.

Τί; λοιπὸν ὁ Ἀναστάς;

Ὁ Ἀναστὰς Σωτήρ, λέγει ὁ Ἰωάννης, κατ' ἄνθρωπον ἔλαβεν ἐν χρόνῳ ἀρχήν, ἄλλως τε ἦν ἀΐδιος ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων, Λόγος δ' ὢν ἐξαγγελτικὸς τοῦ τελείου Νοῦ εἶνε πάντοτε ἐν σχέσει πρὸς αὐτόν, ἀχώριστος αὐτοῦ, ἀχώριστος τοῦ Θεοῦ Πατρός, ὡς ἀκτὶς δὲ αὐτούσιος τοῦ νοητοῦ Ἡλίου τῆς ἀκτίστου Τριάδος εἶνε Θεὸς ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ ἐξ Αὐτοῦ ἔχων ἄχρονον καὶ ἀπαθῆ τὴν ὑπεροχὴ αὐτοῦ γέννησιν (1)

«Οὗτος, λέγει, ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν».(2) Ὅπως δηλονότι οὐδαμῶς νοεῖται ὁ αἰσθητὸς ἥλιος κεχωρισμένος ἀπὸ τὴν λάμψιν του, οὕτω πως ὁ Χριστὸς δὲν δύναται νὰ νοηθῇ, ὅτι ἐγεννήθη κατόπιν τοῦ ἀνάρχου Πατρὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι εἶνε Συνάναρχος καὶ Συναΐδιος τῷ Πατρί.

Ἔπειτα ὁ θεῖος Ἰωάννης ἀναφέρει ὡς γνώρισμα τῆς θεότητος τοῦ Σωτῆρος τὴν δημιουργικὴν ἰδιότητα αὐτοῦ, λέγων ὅτι «Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονε»·(3) δηλονότι ἅπαντα τὰ ὁρατὰ καὶ ἀόρατα κτίσματα, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσιν, ἐγένοντο τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Υἱοῦ, εὐδοκοῦντος τοῦ Πατρὸς καὶ συνεργοῦντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ ἐμπνευσμένος ὑψιπέτης θεολόγος, ὁ τέως ἁλιεὺς καὶ ἀμαθὴς ἰδιώτης, νὰ παραδίδῃ εἰς ἡμᾶς θεσπεσίως τοὺς ὑπερλάμπρους χαρακτῆρας τῆς θείας ἰδιότητος τοῦ Ἀναστάντος Θεανθρώπου λέγων· «Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν», ὅτι δηλαδὴ αὐτός, ὡς καὶ ὁ Πατήρ, εἶνε πηγὴ ζωῆς καὶ ὅτι «ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμὲν» (4) καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, ὡς καὶ ἐν τῷ Πατρί. «Καὶ ἡ ζωή, δηλονότι αὐτός, ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων».(5) Καὶ λέγεται μὲν ζωή, διότι συγκρατεῖ καὶ ζωογονεῖ τὰ πάντα, λέγεται δὲ φῶς, διότι φωτίζει καὶ λαμπρύνει τὴν βαβυλωνίαν τῶν ἐσκοτισμένων νόων, ὅταν δεχθῶσιν αὐτόν.

Ὁμιλῶν δὲ ἐν τέλει τῆς θεολογικωτάτης αὐτοῦ ταύτης περικοπῆς ὁ θεῖος Εὐαγγελιστὴς περὶ τῆς τελεσφόρου δυνάμεως τοῦ θείου φωτὸς τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ λέγει· «Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν» (1) Τὴν ἀλήθειαν ταύτην τρανῇ τῇ φωνῇ μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τῶν ἐκχριστιανισθέντων τοσούτων πεπλανημένων καὶ ἐσκοτισμένων λαῶν, καθὼς καὶ τὰ πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν καθημερινὰ παραδείγματα, καθ' ἃ βλέπομεν ὅτι ὅπου εἰσχωρήσῃ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου ἐκεῖ φωτίζονται καὶ διαλύονται τὰ σκότη τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς κακίας, διότι τὸ φῶς μέτα εἰς τὸ σκότος φαίνεται λαμπρὸν καὶ τὸ σκότος δὲν δύναται νὰ ὑπερισχύσῃ.

Μετὰ τὰ ὑψιπετῆ καὶ θεολογικώτατα ταῦτα περὶ τῆς θεότητος τοῦ Υἱοῦ ἄρχεται τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ ὁ ἱερὸς Ἰωάννης καὶ ἀναφέρει ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς περικοπῆς τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα τὸν σκοπὸν τῆς ἐλεύσεως Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ὅτι ἦλθεν, ἵνα μαρτυρήσῃ καὶ προκαταγγείλῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ φωτός, «ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (2)

Ἔπειτα ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀναισθησίας τοῦ κόσμου τῆς ἁμαρτίας ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὕψιστον ἔργον τῆς Ἀπολυτρώσεως· θεολογικῶς δὲ πραγματευόμενος περὶ τῆς ἐνσάρκου Οἰκονομίας τοῦ Σωτῆρος καὶ ἀναφέρων τὴν περὶ αὐτοῦ μαρτυρίαν τοῦ Ἱερωτάτου Προφήτου Προδρόμου ὁμιλεῖ ἐν τέλει περὶ τῆς Καινῆς τοῦ Κυρίου Διαθήκης ἐν σχέσει πρὸς τὸν δι' Μωσέως δοθέντα νόμον καὶ καταλήγει, ἐν τῇ ρηθείσῃ περικοπῇ, λέγων ὅτι «ἡ Χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο».(3) Τὸ χάρισμα δηλονότι τῆς ἀναγεννήσεως καὶ υἱοθεσίας διὰ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ «ἡ ἀλήθεια», ἡ κατόρθωσις δηλονότι τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς, ἦλθον εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ νικήσας τὸν θάνατον καὶ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάς, ἀγαπητοί ἀναγνῶσται, ἦν Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ἄνθρωπος τέλειος, διὸ καὶ ἡ χαρὰ ἡμῶν ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει αὐτοῦ πρέπει νὰ ἦνε τελεία· ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν μιᾶς τοιαύτης ἀνεκλαλήτου χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, ἀνάγκη καὶ ἡμεῖς νὰ συναναστηθῶμεν ἠθικῶς, πρέπει αἱ πτέρυγες τῆς ψυχῆς μας νὰ ἦνε ἐλαφραὶ ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ἁμαρτίας, ὅπως πετασθῶμεν διὰ τῆς ἀρετῆς εἰς τὸ ὕψος τῆς ἠθικῆς τελειότητος καὶ ἴδωμεν τὴν ὑπὲρ κατάληψιν θεότητα καὶ δόξαν τοῦ Ἀναστάντος Λυτρωτοῦ ἡμῶν.

Θλῖψεις, ἐπαναβοῶμεν, λύπαι καὶ στενοχωρίαι, σεῖς τὰ λείψανα καὶ τὰ στίγματα τῆς ἁμαρτίας, φύγετε μακρὰν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, διότι διὰ τῆς Ἀναστάσεως «Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς· ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ

(1) Ἰωάν. α'. 1.
(2) Αὐτόθι 2.
(3) Αὐτόθι 3.
(4) Πράξ. ιζ' 27.
(5) Ἰωάν. α' 4.

(1) Αὐτόθι 5.
(2) Αὐτόθι 9.
(3) Αὐτόθι 17.

μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.(1)

Ἡ ἀξιέραστος χαρὰ καὶ αἰώνιος εὐφροσύνη, καταλάβετε τὰς ἡμετέρας καρδίας, ἐνθρονισθῆτε ἐν τῷ κέντρῳ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν.

Ὕψιστε καὶ αἰώνιε Νυμφίε, θειότατε Ἰησοῦ, νικητὰ καὶ θριαμβευτὰ τοῦ θανάτου, ὁδὸς ἡμῖν διηνεκὴ καὶ τελείαν χαρὰν ἐν τῇ κατὰ τῆς ἁμαρτίας τελείᾳ νίκῃ. Δὸς ἡμῖν ἐν τῇ σῇ Ἀναστάσει τὴν πλήρη ἠθικὴν ἀνάπταυσιν.

Λυτρωτὰ τοῦ παντὸς Κύριε, ἀνάστα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς οἰκογενείαις ἡμῶν. Ἀνάστησον ἡμᾶς πεπτωκότας εἰς χάος δεινῆς ἀπογνώσεως. Ἀνάστησον τὴν κοινωνίαν ἡμῶν, τὴν Παιδείαν, τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν στρατὸν καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν. Ἐπιδαψίλευσον τὴν Χάριν σου καὶ καὶ εἰς τὸ γένος ἡμῶν καὶ τὸν κόσμον σου ἅπαντα, καὶ φώτισον τὸ σύμπαν διὰ τοῦ ἀπροσίτου φωτὸς τῆς σῆς Ἀναστάσεως, γένοιτο!

Ο ΖΩΝ ΧΡΙΣΤΟΣ

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

Σήμερον εἶνε ἡ χαρμόσυνος ἡμέρα τοῦ Πάσχα, — ἡ γλυκυτέρα καὶ ἡ μᾶλλον εὐλογημένη ἡμέρα τοῦ χριστιανικοῦ ἔτους. Πάντες ἀναφωνοῦμεν τὸ ἑορτάσιμον ἀντίφωνον, «Χριστὸς ἀνέστη· ἀληθῶς ἀνέστη!» «Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει· ὁ θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι κυριεύει» (Ρωμ. Ϛ' —9). Βλέπομεν τὴν μειδιῶσαν καὶ ἀναγεννωμένην ζωήν· καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς πίστεως, ἣν ἔχει, συνεγείρεται διὰ τῆς Ἁγίας Κοινωνίας τὴν μυστικὴν ἐκείνην μετὰ τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος ἐπικοινωνίαν, ἥτις ἀποτελεῖ καὶ τὴν ὑψίστην ἀφετηρίαν τῆς πνευματικῆς ὑπάρξεως. Καὶ ὅμως πόσοι ἐξ ἡμῶν, ἀφοῦ μετελάβομεν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν αἰσθανόμεθα πραγματικῶς εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν Ζῶντα Χριστόν, Παρόντα Σωτῆρα; Ἄρα εἴμεθα εὐτυχεῖς; αἰσθανόμεθα ἐσωτερικὴν εἰρήνην; — ὄχι διὰ σήμερον μόνον, ὄχι διὸ μερικὰς ὥρας, — ἀλλ' ἄρά γε πάντοτε ἀκτινοβολεῖ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, λαμπρὴ ὡς ἡ λάμψις τοῦ ἡλίου, ἀλλ' ἐπίσης ζωογόνοι καὶ ὡραῖαι; Ὁ Θεὸς θέλει τοιούτους τοὺς χριστιανούς· θέλει καὶ ἡμεῖς νὰ γίνωμεν τοιοῦτοι· καὶ διὰ τῆς θείας Αὐτοῦ χάριτος ἕκαστος ἐξ ἡμῶν δύναται. Ὑπάρχει δύναμίς τις, τὴν ὁποίαν δὲν ἀνεκαλύψαμεν ἀκόμη, μυστικόν τι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς εἰσέτι,— ἀλλ' ὁποία θαυμασία δύναμις, ὁποῖον μυστικὸν εὐλογημένον! ἔχοντα τὴν δύναμιν νὰ καταστήσουν τὴν χριστιανικὴν ζωήν, ζωὴν ἀγάπης, ἀληθείας καὶ εὐδαιμονίας, πολὺ διαφορετικὴν τῆς συνήθους ζωῆς τοῦ καθήκοντος, ἥτις ἂν καὶ πραγματική, δὲν εἶνε ὅλως καὶ ἱκανοποιητική· ἡ χριστιανικὴ αὕτη ζωὴ συμπεριλαμβάνει τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὸν ζῆλον τῆς ζωῆς τοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ συγχρόνως ἔχει τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαράν, τὰς ὁποίας πολλαὶ ψυχαὶ ἀπλήστως ἐπιθυμοῦσιν. Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἀπευθύνονται πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι οὐδὲν γινώσκουσιν ἐκ τῆς ἡμετέρας χαρᾶς τοῦ Πάσχα, οὔτε πρὸς ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ ὑπηρετήσωσι τὸν εὐλογημένον ἡμῶν Σωτῆρα, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι προσῆλθον πρὸς αὐτὸν καὶ λατρεύουσιν αὐτόν, αἰσθάνονται ὅμως ἀκόμη εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας αὐτῶν μέγα κενόν, μηκέτι πληρωθέν. Τὸ κενὸν τοῦτο συχνότερα αἰσθανόμεθα, ὅταν ἀνοίγωμεν τὰς Ἱερὰς Γραφὰς καὶ ἀναγινώσκωμεν τοὺς λόγους τῶν μαρτύρων καὶ ἀποστόλων. Οὐδὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ Παύλου· δὲν ἐγκαταλείψεν αὐτὸν ἡ ψυχικὴ εὐδαιμονία, οὐδὲ στιγμαὶ ἀμφιβολίας ἐκλόνιζον αὐτόν, ἀλλ' οὐδὲ ποδὸς στιγμὴν ἀπηδήσαν εἰς τὸ νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν δι' αὐτὸν τὸ ἀποθανεῖν ἦτο κέρδος, ἀλλὰ καὶ τὸ ζῆν Χριστός· (Φίλιπ. Κεφ. Α' -21)· ἀλλ' ἐὰν κατὰ πάντα ζημίαν ἐνόμιζε ἀδιὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, συγχαίρων ὅμως ἔφασκε «χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ» (Φίλιπ. Κεφ. Γ' —8). (Α' Πέτρου Κεφ. Α' —8). Καὶ δὲν ἦτο ὁ μόνος, ὁ ἔχων τοιαύτην πεῖραν. Σειρὰ ἁγίων κατ' ἐκείνους τοὺς αἰῶνας τῆς πίστεως ἐπιστοποίουν τὰς ἰδίας εὐλογίας. Διατί αὐτὴ ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς ἡμετέρας καὶ τῆς ἐκείνων ζωῆς; Διατί αὐτὴ ἡ μυστικὴ συναίσθησις, ὅτι ἐν ᾧ τὰ χείλη ἡμῶν τοιούτους λόγους προφέρουσι, δὲν ἀνταποκρίνονται οὗτοι εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, ὅπως εἰς τὰς τῶν ἁγίων Παύλου καὶ Ἰωάννου; Διατί ἡ χριστιανικὴ ἡμῶν ζωὴ νὰ εἶνε ἀληθὴς ἀγών καὶ συχνότατα ἐπισκιασμένη ὑπὸ νεφῶν, οὕτως ὥστε, ἂν καὶ δὲν θὰ ἀντηλλάσσομεν αὐτήν, ἔστω καὶ μετὰ τῶν δοκιμασιῶν της, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρὸς κοσμικήν τινα δόξαν, ν' ἀναστενάζωμεν ἐν τούτοις καὶ ν' ἀγωνιῶμεν, ἀντὶ νὰ μειδιῶμεν καὶ μόνον κατὰ καιροὺς ἀκτῖνες τινὸς τοῦ λάμποντος ἡλίου νὰ δεχώμεθα, τοῦ ἡλίου ἐκείνου, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς ἐννοεῖ πάντοτε νὰ μᾶς φωτίζῃ; Δὲν ὑπάρχουσαν ἄρά γε πολλαὶ ἔνθεοι μοι ψυχαί, αἵτινες νὰ ἀπευθύνουν τοιαύτας ἐρωτήσεις; Ἄς ἴδωμεν ἐὰν δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν ἀπαντήσεις.

Βεβαίως ἡ ἀπάντησις δὲν εἶνε νὰ λέγωμεν, ὅτι οἱ Ἀποστολικοὶ χρόνοι παρῆλθον, καὶ τοιαύτη πίστις καὶ ἀγάπη δὲν εἶνε πλέον προνόμιον τοῦ Χριστιανοῦ. Ἐν τούτοις τοῦτο λέγομεν, ὅταν ἀναγινώσκωμεν τὰς ἐπαγγελίας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ διανοητικῶς ἀπαντῶμεν, α' Α, ταῦτα δὲ εἶνε δι' ἐμέ. Οἱ Ἐφέσιοι ἢ οἱ Κολοσσαεῖς ἠδύναντο νὰ γνωρίσωσι τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ (Ἐφεσ. Κεφ. Γ.—10), ἀλλ' ἡ γνῶσις αὕτη δὲν εἶνε τώρα δι' ἐμέ Ἐκεῖνοι ἠδύναντο νὰ πληρωθῶσι μὲ τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ (Ἐφεσ. Κεφ. Γ—19), ἀλλ' ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ προσδοκῶ τοῦτο. Οὐδὲν ἠδύνατο χωρίσαι τὸν Ἅγιον Παῦλον ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν (Ρωμ. Κεφ. Η' 35, 39), ἀλλὰ μύεις ὅσα δύνανται νὰ χωρίσωσιν ἐμέ! Ὁ Δὲν ἐννοῶ ὅτι ἐκφράζομεν τοῦτο διὰ λόγων· ἀλλ' ἡ σκέψις εἶνε εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ ὅταν διὰ λόγων δὲν ἐκφραζόμεθα τοῦτο, διότι ἐντρεπόμεθα, ὅμως τὸ αἰσθανόμεθα. Ἀλλ' ἄρα ὑπάρχει ἐναντίωσις ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ὅπως μᾶς παράσχῃ τὴν χάριν, ἣν ἔδωκε τῷ ἁγίῳ Παύλῳ; Ἄρα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ὀλιγώτερον πρόθυμος ἢ ὀλιγώτερον ἱκανός, ὅπως καταστήσῃ ἡμᾶς εὐτυχεῖς; Εἶνε ἄρά γε ἐναντίος, ὅπως ἡ χαρὰ ἡμῶν ἦνε πλήρης; Ὁ κοινὸς νοῦς, ὡς καὶ ἡ κοινὴ εὐσέβεια πρέπει νὰ μᾶς εἴπουν ὄχι· ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τὸν κοινὸν νοῦν ἐγείρεται ἡ ἀλήθεια, ὅτι δὲν εἴμεθα εὐτυχεῖς, ἡ χαρὰ ἡμῶν δὲν εἶνε πλήρης· καὶ ἂν ὁ Θεὸς θέλει νὰ μᾶς δώσῃ τὰς εὐλογίας ταύτας, διατί δὲν τὰς λαμβάνομεν;

Οὔτε εἶνε ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις, ὅταν λέγωμεν, ὅτι τὸ λάθος εἶνε εἰς ἡμᾶς αὐτούς. Τοῦτο κατ' ἀρχὴν ὁμολογοῦμεν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι αἰσθημά τι ἐσωτερικῶς κατακρίνει ἡμᾶς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι θὰ ἦτο ὅλως φαῦλον τὸ νὰ ἀρνηθῶμεν τοῦτο. Ἀλλ' ἡ ἀπάντησις αὕτη δὲν ἀνταποκρίνεται τοσον εἰς τὴν ἐρώτησιν, ὡς τροποποιοῦσα αὐτήν. Διατί λοιπὸν τὸ σφάλμα εἶνε εἰς ἡμᾶς; Διατί δυνατούμεν νὰ εἴπωμεν μὲ τὸν Ἅγιον Παῦλον «Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Ρωμ. Κεφ. Η' 1); Εἶνε τὸ ἀντικείμενον ὅλων των χριστιανικῶν μας προσπαθειῶν ν' ἀποδιώξωμεν τὴν ἁμαρτίαν ταύτην ἀπὸ των καρδιῶν ἡμῶν· διατί ἡ ἐξουσία αὕτης δὲν κατεδαμασθῇ εἰσέτι; Ὁ Χριστός μ�ς ἐδήλωσεν, «Ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς». (Ἰωάν. Κεφ. Η' 12). Προσπαθοῦμεν ν' ἀκολουθήσωμεν Αὐτον· διατί λοιπὸ τὸ φῶς ἐκείνου δὲν φωτίζει παντοτε τὸν δρόμον μας;

Οὐδὲ λύεται τὸ πρόβλημα ἐντελῶς ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι δὲν ἔχομεν ζῆλον. Τί σημαίνει ζῆλος; Δεν ἐπροσπαθήσαμεν καθημερινως νὰ πράξωμεν τὸ καθῆκόν μας; οεν ἐκαμαμεν μεγαλας θυσίας, κοπιώδεις ἐργασίας, ὃς μετεχειρισθημεν ἐπιμελῶς τα μέσα τῆς θειας Χαριτος, σὲν ἐλαβομεν στερεαν ἀπόφασιν—ἣν παρέβημεν ἐπανειλημμένως, εἶνε ἀληθὲς—ἄλλα καὶ ἐπανειλημμένως ἀνεστώσαμεν; Ἐὰν τουτο δὲν λέγηται ζῆλος, τί εἶνε λοιπόν; Βεβαίως εἰργάσθημεν, ὅπως ἀπολαύσωμεν τῆς θείας εὐλογιας, ἀλλ' ὅμως αὐτη οὲν ἔρχεται· ἀλλ' ἂν καὶ ἀναγνωριζωμεν καὶ αἰσθανώμεθα, ὅτι οὲν εἴμεθα ἄξιοι αὐτῆς, ἐν τούτοις εἶνε δύσκολον να εἴπωμεν καὶ εις τον ἑαυτόν μας ἀκόμη, διατί δὲν την λαμβανομεν. «Ἴσως, ἐὰν ἐργαζωμεθα περισσοτερον ἢ προσευχώμεθα περισσοτερον, βεβαιως τότε θὰ εἶνε ἰδικὴ μας·» καὶ ἡ σειρα της ἐργασιας καὶ τῆς προσευχῆς ἀρχιζει ἐκ νεου—συνηθως μὲ το ἴδιον ἀποτέλεσμα. Ἔνιοτε, τῇ ἀληθειᾳ, ἀκτις τις ἐκ τῆς Πηγης τοῦ Φωτος λάμπει ἐφ' ἡμᾶς, ἀρκετὰ φωτεινή, ὅπως μας καταδείξῃ τί ἤθελε σημαινει το νὰ περιπατήσωμεν ἐν τῳ φωτί. Ἀλλ' αὕτη εἶνε ὅπως μία ἀκτὶς ἡλιου ἐπὶ σκιερας υεσεως· βαθμηδὸν ἐξαφανιζεται, καὶ η πρώην σκια ἐπανερχεται. Τότε ἀποθαρρυνομεθα καὶ σκεπτομεθα, ὅτι δὲν δυνομεθὰ ποτε νὰ εἴμεθα καλλίτεροι, ἢ ἄλλως ὑπεισερχεται κρυφιον αἴσθημα, ὅτι ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται ἡμᾶς σκληρως—αποκρύπτων ἀφ' ἡμῶν τὸ πρόσωπον Αὐτου, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐζητουμεν Αὐτον, ὁὶὸων εἰς ἡμας λίθον, ἐν ᾧ ζητουμεν ἄρτον.

Εἶνε αὕτη λοιπὸν ἀληθης εἰκὼν τῆς Χριστιανικης ζωης; Τοῦτο μόνον κατορθώνομεν ν' ἀποκτήσωμεν ἔνθεν του ταφου; Ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ εἰρηνης καὶ χαρας, πρεπει ἄρα να ὁμιλῶμεν ὁὶ' αὐτάς, ὡς ἀγαθά, τα οποια εν οὐρανοὶς μόνον πραγματικῶς θ' απολαύσωμεν, οὐχὶ δὲ να ἐλπιζωμεν την αποκτησιν αὐτῶν, παρεκτὸς παροσικων λαμψεων, ἐπὶ τῆς γῆς; Ὦ, δυνάμεθα κατ' αὐτην τὴν ὡραιαν πρωιαν του Πασχα, νὰ πιστεύσωμεν τοιοῦτό τι λυπηρὸν; Μὲ τὸν ἀνασταντα Χριστὸν ἐν μέσῳ ἡμῶν, δυνάμεθα να εἴπωμεν εἰς Αὐτόν, «Κύριε, τὸ παλαι τὰ δῶρά Σου ἦσαν εἰρήνη, ἀναπαυσις καὶ εὐλογία· ἀλλ' εἰς ἡμᾶς τώρα ταυτα εἶνε ἀμηχανία, στενοχωρία, ἀμφιβολια»; Ἐν τουτοις, ἂν καὶ τὰ χειλη ἡμῶν ἦνε βωβά, δὲν εἶνε εἰς τας καρδίας ἡμων αἱ λέξεις αὗται; Ἀλλ' ὅμως τοῦτο δὲν εἶνε το θέλημα του Σωτηρος ἡμων. Τῳοντι ὑπάρχει καλλιτέρα ζωὴ ἀγάπης καὶ πιστεως, εἰς την ὁποιαν Αὐτος προσκαλει. Ἑκαστον ἐξ ἡμῶν. Δὲν συνηντήσαμεν ἄρα ποτὲ Χριστιανὸν διάγοντα τὴν εὐλογημένην ταύτην ζωὴν; τὴν ψυχην αὐτοῦ πάντοτε νὰ μένῃ ὑπο τὴν λάμψιν του μειδιάματος του Θεοῦ, το θέλημα αὐτοῦ ἐν ἁρμονιᾳ παντοτε πρὸς το θέλημα του Θεοῦ, την πίστιν αὐτου τοσῳ στερεαν, ὥστε ὠκεανοὶ πικριῶν να μὴ δυνανται νὰ κλονισωσιν αυτην, την ἀγαπην αὐτοῦ τοσον ἀληθη καὶ εἰλικρινῆ καὶ ἀθῶαν, ὡς τὴ τοῦ παιδίου, ὥστε, καὶ ἐὰν αὐτος ὁ Χριστος ἦτο ορατος πλησίον του, δὲν ἠδύνατο νὰ προσκολληθῇ εἰς Αὐτὸν μὲ περισσοτεραν πίστιν, τὴν ἀγάπην αὐτοῦ τόσῳ βαθεῖαν, ὥστε οὐδὲν να φαινηται εἰς αὐτον ἀκατόρθωτον, ὅπως μὴ πράξῃ αὐτο, οὐδὲν τοσῳ σκληρόν, ὅπω μη υπομεινῃ αὐτό, χαριν τοῦ προσφιλους τούτου Ὀρανιου Φιλου, ὁ ὁποῖος εἶνε τὸ πᾶν ὁι' αὐτόν, πλησιον του ὁποιου εὐχαριστεῖται νὰ μένῃ; Μάλιστα, δόξα τῷ Θεῷ, ὑπάρχουσιν ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς τοιαῦται μαρτυρίαι τῆς δυνάμεως Αὐτοῦ. Ἄς προσευχηθῶμεν, ὅπως παρακαλέσωμεν τον Σωτῆρα ἡμῶν, ἵνα μᾶς καταστήσῃ τοιούτους χριστιανους. «Ὦ, Κυριε, Σὲ καθικετεύομεν, γενοῦ ἵλεως ἐφ' ἡμας καὶ οεχθητι τὰς προσευχὰς τοῦ λαοῦ Σου, ὁ ὁποῖος Σε ἐπικαλεῖται, καὶ εὐδοκησον ὅπως διακρίνῃ καὶ γνωρισῃ ἐκείνα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πράττῃ, καὶ χορηγησον τὴν χαριν καὶ δύναμιν νὰ ἐκτελῇ πιστως αὐτὰ διὰ τοῦ Κυριου ἡμων Ἰησου Χριστοῦ».

Καὶ τώρα ἄς ἐρευνήσωμεν τὰς Γραφὰς καὶ ἄς προσέξωμεν εἰς τας ἐπαγγελίας του Θεου. Ἀλλ' αἱ ἐπαγγελίαι εἶνε ὁλαι γνωσται εις ἡμάς· δυνάμεθα ἴσως νὰ ἐπαναλάβωμεν μιαν ἑκαστην ἐξ αυτων. Ἀλλ' ἐστω, ἄς ἐξετάσωμεν ἐκ νεου αυτάς. Ἰσοῦ μια ὑποσχεσις, ἣν ὅλοι γινώσκομεν. «Μακαριοι οἱ πεινωντες καὶ διψωντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αυτοὶ χορταθῆσονται». (Ματθ. Κεφ. Ε' 6). Ἔχομεν αναγνωσει το ῥητὸν τοῦτο ἑκατοντάκις—ἀλλ' ἐδῶ εἶνε ἡ ερώτησις—πεπιστευσαμεν τουτο καὶ ἅπαξ μονον; Αἱ ψυχαι ἡμων επιθυμιαι πρὸς αποκτησιν του καλοῦ, οἱ ἐνθερμοι ἡμων ποθοι τοῦ να κατανικησωμεν τὴν ἁμαρτιαν, ταῦτα εἶνε ἡ πεινα καὶ ἡ διψα, περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ Ἰησους. Ἐπιστευσαμεν ἀληθῶς, ὅτι ἡ ὑποσχεσις αὕτη θελει σοθῇ εἰς ἡμάς· αλλ' ἔχομεν καμμιαν προσδοκιαν, ὅτι θέλει πληρωθῇ ὁι' ἡμάς; Προσηυχηθημεν ὁι' αὐτήν, εἶνε ἀληθές· ἀλλ' ἐν τῇ προσευχῇ μας, οεν υπεισηλθε κρυπτὸν ρευμα, τὸ ὁποῖον ἔτρεχε κατα την ἑξης οιευθυνσιν; «Ἰὰ Θεὲ, σὲ παρακαλῶ δος αὐτην την ευλογιαν! Ἔχω μεγαλην ανάγκην αυτῆς, ἀλλ' ἔχω ὀλίγας ἐλπιους, οτι θα χορηγῆσῃς αὐτὴν εἰς ἐμέ. Ὑποσχεθῆς αὐτὴν, ἀληθῶς, ἀλλα πικραινομαι αμφιβαλλων ἂν ποτε θὰ ἀποκτησω αὐτὴν». Ἡ, επὶ τῇ υποθεσει, ὅτι ἐλάβετε τὴν ὑποσχεσιν, ητις λέγει, «Αἰτειτε, και οοθησεται ἡμῖν» (Ματθ. Κεφ. Ζ' 7), της προσευχῆς το κρύφιον ρευμα ἦτο περιπου· «Ἰὰ Κυριε, ζητῶ μεγαλας εὐλογιας· ἀλλά, Κυριε, δὲν προσοχω τας εὐλογιας, διὰ τας ὁποιας προσευχομαι· Ἐξαιτοῦμαι πολλὰ παρα Σου, ἀλλα οὲν πιστεύω νὰ λαβω παρὰ ὀλιγα. Ζητω ἀπο Σὲ ἄρτον, καὶ ἂν καὶ νομίζω, ὅτι δὲν θὰ εἰσαι τοσῳ σκληρός, ὥστε να μοι δωσῃς λίθον, ἐν τουτοις γνωριζω, ὅτι οὲ, ουδαμαι λογικως ν' ἀνεμένω ἡ ψυχία τινὰ». Ἄς ἐξετασωμεν τας καρδίας ἡμῶν καὶ ἄς ἴδωμεν, ἂν τοῦτο οεν εἶνε συχνακις το μετρον της πιστεως ἡμῶν. Καὶ τότε δυναμεθα ν' απορῶμεν, οτι μᾶς ἐδυσησαν ψιχία τινὰ μόνον; Γιουστερόπω, προσηυχετο ὁ ἅγιος Παυλος; Ἐὰν μὲ τοιοῦτον ὕφος ἐκαμναμεν τας αἰτησεις ἡμων εις γῆϊνον τινὰ φίλον, ἄρα οὲν θα ἀπεστρεφεν οὐτος τὸ πρόσωπον του ἀφ' ἡμῶν μετα ουσαρασκειας; Ἄς σκεφθῶμεν ὀλιγον τὸ θυμασιον ῥητον, «Κατα την πιστιν ὑμων γενηθητω ὑμιν!» (Ματθ. Κεφ. Θ' 29). Μηπως, οὲν εἴχομεν ἄρα ἰδιαιτέραν ἑρμηνειαν των ὑποσχεσεων κατὰ τον ἑξῆς περιπου τρόπον, «Μακαριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, διότι θὰ ἐξακολουθῶσι πεινῶντες καὶ διψῶντες». «Δεῦτε πρὸς με, πάντες οἱ κοπιωντες καὶ πεφορτισμενοι, κἀγὼ ἀναπαυσω ὑμᾶς;» (Ματ. Κεφ. ια' 28) ὄχι· θέλω ὁώσει εἰς ὑμᾶς δύναμιν, ὅπως ἐξακολουθησητε κοπιαζοντες καὶ βαστάζοντες τα βάρη ὑμων». Καὶ ὅταν ριψωμεν βλεμμα ἐπὶ τοῦ καθ' ὅλου βιου ἡμῶν, οὲν βλεπομεν, οτι κατα την πιστιν ἡμῶν οὔτω καὶ ἐγένετο εἰς ἡμάς; Τῳοντι ἐζησαμεν πεινῶντες καὶ διψῶντες,

(1) Τίτ. β' 11—14

τιώντι ἔχομεν ἀρκετὰς δυνάμεις τοῦ νὰ κοπιάζωμεν καὶ νὰ βαστάζωμεν τὰ βάρη ἡμῶν.

Μεγίστη δμως ἡ διαφορά εἰς τὸ νὰ ἀναγινώσκωμεν τὰς Γραφὰς ὑπὸ τὸ κεκρυμμένον τοῦτο πνεῦμα τῆς διακονητικῆς ἐπιφυλάξεως, ἢ ἔστω καὶ ἐν πεποιθήσει, ὅτι αἱ ὑποσχέσεις αὗται μόνον διά τινας εὐνοουμένους ἐξεπληρώθησαν, ἀπο τῆς ἀκραδάντου πεποιθήσεως, ὅτι αὗται θέλουσι δοθῆ ἐν ὅλῃ τῇ τελειότητι αὐτῶν, καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἰδιαιτέρως. Δοκιμάσατε ἅπαξ μόνον καὶ θέλετε ἰδῆ, ὅτι θέλει σᾶς φανῆ ὡς νέον τι βιβλίον. Ἐπὶ παραδείγματι, ἀνοίξατε τυχαίως τὰ Γράφα, καὶ παρατηρήσατε ποῦ θὰ πέσῃ τὸ βλέμμα ὑμῶν· «Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε καὶ γενήσεται ὑμῖν.» (Ἰωαν. Κεφ. ιε'—17). «Καὶ ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον (Τιμοθ. Β' ἐπιστολὴ Κεφ. Δ'—18)· «Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν.» (Πέτρου Α' ἐπιστολή, Κεφ. Β'—9). «Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι, ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν παρ' αὐτοῦ» (Ἰωαν. Α' ἐπιστολὴ Κεφ Ε'—14, 15). Ποσοὶ ἐξ ἡμῶν συνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι πραγματικῶς πιστεύομεν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα —πιστεύομεν αὐτὰ τόσῳ θετικῶς, ὡς ἐὰν ἄγγελος οὐρανοθεν εἶπεν αὐτὰ εἰς ἡμᾶς ἰδιαιτέρως; Ἐν τούτοις θὰ πιστεύσωμεν τὴν φωνὴν τοῦ ἀγγέλου εὐκολώτερον ἢ τὴν φωνὴν του Θεοῦ—του Θεοῦ, ὁ ὁποιος δὲν οὐναται νὰ ψευσθῇ; Δεν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς τὴν ἀπόλυτον ὡς παιδίου πίστιν, ἥτις πιστεύει τὸ λόγον αὐτοῦ; Ὦ, ἂς σταθῶμεν, ὁπως σκεφθῶμεν καν τῷ ὄντι ἐπιστεύσαμεν εἰς τοὺς εὐεργετικοὺς τούτους λόγους ὁποια χαρά, ὁποία ἐμπιστοσύνη τοτε θέλει πληρωσει τας καρδίας ἡμῶν! Ἐὰν ἠδυνάμεθα νὰ καταπνιξωμεν τοὺς ψιθυρισμοὺς τούτους τῆς ἀπιστίας, ποσον ταχεως ἡ πιστις του Παυλου θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην του Παύλου εἰς τας καρδίας ἡμων! Καὶ διατι δὲν πιστεύομεν αὐτούς; Ἐν πρώτοις, ὁιοτι εἰνε τοσον επιβλητικοί, τόσον ἐνδόξοι, ὥστε φοβουμεθα να τους αποδεχθωμεν δι' ἡμᾶς αὐτούς. Φαινονται ὑπὲρ το δέον καλοί, ὥστε νὰ εἶνε δι' ἡμᾶς, καὶ τοτε εξακολουθουμεν νὰ σκεπτωμεθα κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον· — «Ἑκατονταόες ἀνθρωπων προσηυχήθησαν δια τὰς εὐλογίας ταύτας καὶ εἶν τας απήλαυσαν· διατί θὰ εἶμαι πλέον τυχηρος απο αυτους;» Ἀληθως, ἑκατοντάδες ἀνθρώπων ἐπροσφεραν τοιαύτας ἱκεσίας· ἀλλα πῶς, ἔχουν προσευχηθῆ; Δεν ἠτο συχναις μονον η ὀνειρα ἐπιθυμία;—ὡς ὁ δυστυχὴς ὀνειρός, ὁ ὁποίος θα ἔλεγεν· «Ὦ, ἂς ἤμην πλούσιος καὶ τυχηρος!» καὶ ὅμως ἐκαθητο μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας· ἀναμφιβόλως εἶχε τὴν ἐπιθυμιαν του πλουτου, ἀλλ' οὐχὶ ἀρκετὰ μεγάλην, ὅπως τον ὠθήσῃ αὕτη εἰς ἐνεργειαν.—Ἢ μηπως ἦτο ἡ ἄνευ πιστεως ἐπιθυμία;—«Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μοι χορηγήσῃ εἰρήνην, ἀλλὰ δὲν ἐλπίζω, ὅτι θὰ μοι δώσῃ!» Ἐγνωρισαμεν ποτε τινα, ὁ ὁποῖος εἰλικρινῶς προσήλθε προς τὸν Θεὸν μὲ τὴν προσευχὴν, «Κύριε, Σὲ παρακαλῶ, βοήθησόν με! Δεν ἔχω πεποιθησιν εις τας δυναμεις μου, ἢ εἰς ἄλλο τι παρὰ μόνον εις Σέ. Ὑπεσχέθης ὅτι θέλεις βοηθήσῃ τοὺς ἐπικαλουμένους σε, καὶ πιστεύω ἀπὸ καρδίας ὅτι θέλεις μὲ βοηθήσῃ.» — Ἐγνωρισαμέν ποτέ τινα, λέγω, ὁ ὁποῖος προσηυχήθη κατ' αὐτον τον τρόπον καὶ δὲν εἰσηκούσθη ἡ προσευχή του; Οὐδέποτε, εἰς ὅλην την ὑφήλιον! Ἢ πάλιν λέγομεν, «Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔχω προσευχηθῆ, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν εἰσήκουσε τῆς προσευχῆς μου. Προσηυχήθημεν ὅμως ποτε, ἁπλῶς ἐλπίζοντες εἰς την ὑποσχεσιν του Θεου, καὶ Οὗτος ἐκώφευσεν εἰς τὴν αἴτησίν μας; Πολλάκις ἴσως ἔχομεν εἴπει,

«Κύριε, ἐπαναλαμβάνω τὰς πρὸς Σὲ εὐχάς μου·
Δι. κόπτισον τὰς ἁμαρτίας μου ὡς τὴν δρόσον τῆς πρωΐας·
Δι. κρούκξον τὰς πηγὰς τῶν σκέψεών μου καὶ τῆς θελήσεώς μου,
Καὶ πλήρωσον τὸ πνεῦμά μου μὲ τὴν εὔνοιάν σου.
«Δ. ε.θυνον, κατάστελον, ἔμπνευσον κεθ' ἑκάστην
Πᾶν ὅ,τι σχεδιάζω ἢ κάμνω, ἢ λέγω·
Ὥστε ὅλαι αἱ δυνάμεις μου ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλειότητι αὐτῶν νὰ ἑνωθῶτιν εἰς τὴν μόνην Σου δόξαν!»

Συχνάκις εἴπομεν τοῦτο καὶ ἐνθέρμως ἐζητήσαμεν αὐτό. Ἀλλ' ἄρα, ἐν πεποιθήσει προσεδοκῶμεν καὶ ἐπιστεύομεν, ὅτι ὁ Θεὸς πραγματικῶς θὰ ἔκαμνε πᾶν ὅ,τι ἐζητήσαμεν ἀπὸ Αὐτόν; Ἐὰν πραγματικῶς ἐπιστεύομεν τοῦτο, θὰ ἐχαίρομεν χαρὰν μεγάλην· ἀνέκφραστος εὐγνωμοσύνη θὰ διεπέρα τὰς καρδίας μας, ἀνελογιζομένους, ὅτι τοιαῦται ὑποσχέσεις θὰ ἦταν ἀληθῶς δι' ἡμᾶς. Δυστυχεῖμεθ' ἀνεφωνοῦμεν μὲ τὸν Ψαλμῳδὸν «Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ.» (Ψαλμ. ρβ'.) Δὶν βλέπομεν ὅτι τοιαύτη πίστις σπανίως ἦτο ἡ ἰδική μας; Δὲν εἶνε τοῦτο ἀρκετὴ ἐρμηνεία, ὅτι προφανῶς εἰς μάτην προσηυχήθημεν; Ὁ Θεὸς οὐδέποτε ὑπεσχέθη νὰ εἰσακούσῃ ἄλλο τι εἰμὴ τὴν προσευχὴν τῆς πίστεως. Δύναται βεβαίως ν' ἀκούῃ καὶ ἄλλας προσευχάς, ἀλλ' οὐδέποτε ὑπεσχέθη, ὅπως τὰς εἰσακούῃ. Ὁ ὅρος εἶνε ἁπλοῦς, «Πᾶν ὅ,τι πιστεύοντες ζητεῖτε θέλετε λάβει.» Καὶ εἶνε οἱ ὑποστχέσεις αὗται ὅλαι δι' ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰς τὸν ἅγιον Παῦλον; Μάλιστα, εἶνε ὅλαι δι' ἡμᾶς, ἐὰν καὶ ἡμεῖς, ὡς ὁ ἅγιος Παῦλος, ἠφιερωθῶμεν ὁλοκλήρως εἰς τὸν Θεόν. Πρέπει νὰ γίνῃ μία αὐτοκαθέρωσις, πραχώρησις τῶν πάντων πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπὶ τοῦ σημείου ὅμως τούτου τῆς αὐτοκαθιερώσεως οἱ κατ' ὄμα χριστιανοὶ ἀποστρέφουν τὸ πρόσωπον.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Καλλιόπη Ἀντ. Κινδύνη.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΔΟΥΛΗΣΕΡΗ

ΕΠΙ ΤΗ. ΚΥΡΙΑΚΗ. ΤΟΥ ΘΩΜΑ

ΠΙΣΤΙΣ—ΕΙΡΗΝΗ

Ἀφανίσθητε, ὦ πόλεμοι, ἀποκρύβητε ὦ μάχαι καὶ ἔριδες, σιγήσατε, ὦ διχασμοὶ καὶ ἀκαταστασίαι, διότι δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ ὑπομένωμεν τὴν ἐν πᾶσι φθοροποιὸν σας δύναμιν. Φύγετε, ὦ ὀλέθρια στοιχεῖα τῶν διαιρέσεων καὶ ἀλληλοσυγκρούσεων ἀπὸ τὰς ἡμετέρας ψυχάς, φύγετε ἀπὸ τὴν κοινωνία τοῦ νέου Ἰσραήλ, φύγετε ἀπὸ τὸ δυστυχὲς ἡμῶν γένος, φύγετε ἀπὸ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἀποσυνίγητε εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς ἠχούσης θαλάσσης, ὅπως εὕρῃ ὁ κόσμος ἀνάπαυσιν καὶ ζήσῃ ἐν εὐτυχίᾳ.

Ἐλθέ, ὦ πάγκαλος εἰρήνη, ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, διότι ὑπὸ τὴν ἄμαχον καὶ γαλήνην σκέπην καὶ προστασίαν σου ἀρδεύονται καὶ καλλιεργοῦνται οἱ νοητοὶ καὶ αἰσθητοὶ ἀγροὶ ἐν οἷς φύονται, βλαστάνουσι, αὐξάνουσι καὶ καρποφορροῦσι τὰ πάντα. Ἐλθὲ καὶ ἀναπαύθητι καὶ τέρφθητι καὶ ἀνάπαυσον καὶ τέρψον τὰ ἐξηκρωμμένα καὶ τεθλιμμένα ἀθλίας ψυχὰς ἡμῶν.

Ἰδού, λέγει, ἤκουσα τὰς κραυγὰς σας, τὸν πόνον καὶ τοὺς στένους τῶν ψυχῶν σας, καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἄκουσον καὶ πρόσχες, ἵνα μάθῃς τὰς προσόντα τῆς πραγματικότητος σου καὶ μὴ αὐταπατᾶσαι μηδὲ τοὺς ἄλλους ἐξαπατᾷς.

Μήπως εἶσαι ἡ εἰρήνη τῶν χειλέων, ὑπὸ τὴν ὁποίαν κοχλάζουσιν αἱμοσόρα πάθη; μήπως εἶσαι τὸ ἐπιφάνυμμα φοβερᾶς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας, δεινοῦ ἐσωτερικοῦ πολέμου, ὃν βοηθεῖς εἰς τὸ καταστρεπτικὸν ἔργον του; μήπως εἶσαι εἰρήνη ἐκ συμφέροντος πρὸς ὀλεθρίους ἐχθροὺς καθ' ὧν ὀφείλεται πόλεμος πρὸς σωτηρίαν; μήπως εἶσαι εἰρήνη ἐμπόλεμος, εἰρήνη ψευδής, εἰρήνη ὑπουλος, ἡ ὁποία παρασκευάζεις διὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἐξασθενήσεως σου; δεινοτέρους τῶν πολέμων;

Πρόσχες, ἐὰν εἶσαι εἰρήνη φαινομένη, εἰρήνη ἀπατηλή, εἰρήνη ὁδηγοῦσα εἰς τοὺς ἐμφυλίους πολέμους καὶ τοὺς ἀλληλοσπαραγμοὺς, εἰρήνη ὁδηγοῦσα εἰς τὸν ἐξανδραποδισμόν, φύγε μακρὰν ἀφ' ἡμῶν, δὲν σὲ θέλομεν ὡς σύντροφον τοῦ βίου μας.

Ἐὰν εἶσαι εἰρήνη τῆς φενάκης καὶ τοῦ ἀλληλοθαυμασμοῦ, ἐὰν εἶσαι εἰρήνη τῶν ἀμοιβαίων κλοπῶν καὶ ταπεινῶν συμφερόντων, ἐὰν εἶσαι εἰρήνη τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ ἀπτομένη μόνον τῶν χειλέων καὶ πόρρω τῆς καρδίας ἀπέχουσα, ἐὰν εἶσαι ἐν κεφαλαίῳ ψευδοειρήνη, ἀδελφὴ τῆς ἀπιστίας, ἄπελθε καὶ σὺ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς ἀβύσσου, δὲν θέλομεν νὰ βλέπωμεν τὴν ἀπαίσιον μορφήν σου, διότι εἶσαι χείρων παντὸς ὀλεθρίου πολέμου, διότι λανθάνεις καὶ ἐξαπατᾷς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐξασφαλίζεις μόνον τὴν τελείαν καταστροφήν.

Τότε δὲ μόνον ἐλθὲ πρὸς ἡμᾶς, ἐὰν εἶσαι ἡ ἀξιέραστος εἰρήνη, τὴν ὁποίαν φέρει ἡ νίκη· τότε ἐλθέ, ἐὰν εἶσαι ἡ εἰρήνη, τὴν ὁποίαν ἔφερεν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ Πίστις ἡμῶν· ἐλθὲ καὶ μονὴν ποίησον ἐν ἡμῖν, ἐὰν εἶσαι ἡ εἰρήνη, ἣν δίδωσιν οὐχὶ ὁ κόσμος, ἀλλ' ὁ Χριστός, λέγων «Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν. εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν».(1)

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἔχωμεν, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται, οὐχὶ τὴν ψευδῆ εἰρήνην τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τὴν πραγματικήν, τὴν διαρκῆ, τὴν ἀνεφίρετον, τὴν γλυκεῖαν, τὴν τερπνὴν καὶ εὐφρόσυνον, ἣν δίδωσιν ὁ Χριστός, πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀκράδαντον πίστιν καὶ πεποίθησιν εἰς τὴν θεότητα τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ καὶ ἀμέριστον καὶ ἔμπρακτον πρὸς Αὐτὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην.

Οἱ ἀπιστοῦντες, τὸ κατ' ἀρχάς, Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, καὶ μάλιστα ὁ Θωμᾶς, ἦσαν σκυθρωποὶ καὶ κατηφεῖς, διότι ἦσαν ἄνευ τοῦ ζῶντος ὕδατος τῆς ψυχῆς, ἄνευ εἰρήνης, ἡ ὁποία φέρει τὴν πνευματικὴν ἐν τῇ ψυχῇ χλοερότητα, τὴν βλάστησιν, τὴν αὔξησιν καὶ τελείωσιν τῶν ἀρετῶν, ὅπως τὸ ὕδωρ φέρει εἰς τοὺς ἀγροὺς τὴν ἀκμὴν των βλαστημάτων καὶ τὴν καρποφορίαν. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος καὶ τότε πρὸς τοὺς Μαθητὰς καὶ σήμερον πρὸς ἡμᾶς καὶ πάντοτε εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα δωρεῖται τὸ δῶρον τὸ μόνον δυνάμενον νὰ εὐτυχίσῃ τὸν ἄνθρωπον, τὴν εἰρήνην. «Ἔρχεται, λέγει τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ, ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν» (1).

Πότε δὲ ποταμὸς χαρᾶς καὶ εἰρήνης κατεπλημμύρησε τὴν ψυχὴν τοῦ ἀπιστούντος Θωμᾶ; Ἀμέσως ὅταν ἐδίωξεν ἀπὸ τῆς ψυχῆς του τὴν κατάρατον δυσπιστίαν, ὅταν ψηλαφήσας τὸν Ἀναστάντα ἐκραύγασεν ἔξαλλος «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου».(2).

Τί δὲ ἄλλο ὁ Θωμᾶς ἔσχεν ἐκτὸς τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εἰρήνης ὠφέλιμα ἐκ τῆς πίστεως αὐτοῦ; τὴν Χάριν, τὴν Δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ δεσμεῖν καὶ τὸ λύειν τὰ ἐν τῷ λαῷ τοῦ Κυρίου συμβαίνοντα ἠθικὰ πραπτώματα, τοῦθ' ὅπερ ἔλαβον καὶ οἱ ἄλλοι Μαθηταὶ παρὰ τοῦ Ἀναστάντος ζωοδόχου Σωτῆρος, εἰπόντος αὐτοῖς «Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κρατηνται».(3)

Τί δὲ συνέβη ἐκ τῆς τοιαύτης Δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; ἐντελῆς ἀνακαίνισις νοῦ καὶ καρδίας· οἱ τέως δεισιδαίμονες καὶ ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο πεφωτισμένοι καὶ ἅγιοι, οἱ ἁλιεῖς καὶ ἀμαθεῖς ἰδιῶται ἐγένοντο γλωσσομαθεῖς καὶ σοφοὶ ῥήτορες, οἱ δειλοὶ ἐγένοντο γενναιότατοι γίγαντες· ὁ Πέτρος λ.χ. ὁ κρυπτόμενος πρὸ τῆς σπειρας τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων, ὁ δειλιῶν πρὸ μιᾶς παιδίσκης, ῥητορεύει σταμύλως καὶ εὐθαρσῶς πρὸ ἀπείρου πλήθους, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ Μαθηταὶ προσελκύουσιν εἰς τὴν Πίστιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ψυχὰς τρισχιλίας.(4)

Πλὴν δὲν πρόκειται ἡμῖν λόγος περὶ τῆς ὑπερφυοῦς δυνάμενως τῆς Πίστεως, τοῦθ' ὅπερ παράφρονες ἢ πεπωρωμένοι δυνανται νὰ ἀμφισβητήσωσιν, ἀλλὰ πρόκειται ἀκριβῶς περὶ τῆς εἰρήνης, ἣν δίδωσιν ὁ Χριστός, ἐν σχέσει πρὸς τὴν Πίστιν, καὶ λέγομεν ἐν κεφαλαίῳ, ὅτι ἡ Πίστις εἰς τὴν θεότητα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ ἡ ἀγάπη, ἥτις γεννᾶται ἐν ἡμῖν ἐκ τῆς μελέτης τῶν θείων αὐτοῦ ἰδιοτήτων, τῆς σοφίας, τῆς παντοδυναμίας καὶ τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος αὐτοῦ εἶνε νίκη κατὰ τῆς ἁμαρτίας, ἡ νίκη δ' αὕτη φέρει ἐν ἡμῖν τὴν χαρὰν καὶ τὴν εἰρήνην.

Ἡ ζῶσα Πίστις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία δίδεται δυνάμει τῆς μετανοίας καὶ τοῦ ἁγνοῦ βίου.

Θέλεις λοιπὸν νὰ ἔχῃς σύντροφον τὴν παντοδύναμον εἰς Χριστὸν Πίστιν καὶ ἀγάπην εἰς πᾶν ἀγαθόν, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ εἰρήνη καὶ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς σου; διατήρει ἀγνὸν τὸ ἦθος καὶ ἐν πᾶσιν ἐνάρετον τὸν ἑαυτόν σου, διότι ὁ ἄνθρωπος τότε ἀπιστεῖ ὅταν ἐκφαυλισθῇ.

Εἴθε, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται, ὁ Κύριος ὁ ἄρχων τῆς Εἰρήνης καὶ τελειωτὴς τῆς Πίστεως ἡμῶν νὰ ἐνοικήσῃ ἐν ἡμῖν, ὅπως ὦμεν εὐτυχεῖς καὶ πανευδαίμονες, μηδενὸς δεόμενοι, εἴθε νὰ

---

(1) Ἰωάν. ιδ'. 27.

(1) Ἰωάν. κ'. 26.
(2) Αὐτόθι 29.
(3) Αὐτόθι 23.
(4) Πράξ. β'. 41.

γίνωμεν ἄξιοι, ἵνα εἴη καὶ ἡμῖν «Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον, εἰρήνη ὑμῖν».

† ΚΡΙΝΩ ΗΛ. ΜΑΓΚΙΩΡΟΥ

Ἀπεβίωσε τὴν 31ην λήξαντος μηνὸς Μαρτίου, ὥραν θ ἡμ. μ. ἡ Κρινὼ Ἠλία Μαγκιώρου, ἀδελφὴ τῶν κ. κ. Κωνσταντίνου καὶ Ἀγγέλου Διαλησμᾶ, ἡ δὲ κηδεία της ἐγένετο τὴν ἐπιοῦσαν, 1ην Ἀπριλίου, ἡμέραν Σάββατον, καθ' ὃ ἐτελεῖτο ἡ μνήμη τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. Μετὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, τελεσθεῖσαν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου (Ραγκαβᾶ), ὁ κ. Μιχ. Ι. Γαλανὸς ἀπηύθυνε τὴν ἑξῆς περίπου προσφώνησιν·

»Κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν διήγησιν τῆς σημερινῆς ἑορτῆς ὁ Κύριος ἡμῶν, μεταβαίνων πρὸς τὸν τάφον τοῦ Λαζάρου, πρὸ τῶν λυγμῶν τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας καὶ τῶν κλαυθμῶν τῶν Ἰουδαίων, ἐδάκρυσε καὶ αὐτός. Οὕτω τὰ διὰ τὸν θάνατον προσφιλῶν προσώπων δάκρυα εἶνε καθηγιασμένα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ, τὰ δὲ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀπὸ τόσων ὀφθαλμῶν καταχεόμενα εἰλικρινῆ, γνήσια, ζεστὰ δάκρυα εἶνε ὀκάλλιστος καὶ εὐγλωττότατος ἱκετηρίας σοῦ τῆς ἀφ' ἡμῶν ἀποπτάσης ἀγαπητῆς ἐν Κυρίῳ ἀδελφῆς. Ὑπῆρξες πάντοτε, Κμινὼ Μαγκιώρου, ἀγαθή, εὐθεία, σώφρων, χρηστή. Καὶ ἐν τούτοις ὅτιες θὰ σὲ ἔκρινε μόνον ἐκ τῶν πρίν, ἄνευ τῆς τελευταίας διετίας, θὰ σὲ ἠδίκει κατὰ πολύ. Ἡ συνεχὴς ἀράκαι τοῦ θείου κηρύγματος ἐτέλεσεν ἐν σοὶ τὰ θαυμάσιά της, ἡ δὲ ψυχή σου ὑπὸ τὴν ζωοποιὸν σμίλην τοῦ Θεανθρώπου λαξευτοῦ ἐξέλαμψε περίτεχνος καὶ θεοειδὴς κατὰ τρόπον, ὃν οὐδ' ἐφαντάσθησαν Φειδίαι καὶ Πραξιτέλαι. Ταπεινὸς ἐγὼ κήρυξ τοῦ θείου λόγου, συναριθμήσας σε ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀκροατῶν μου, σὲ εἶδον τὴν ἑσπέραν τῆς χθές, ἡμέσειαν ὥραν πρὸ τοῦ θανάτου σου, ἀπὸ τῆς θέσεως δὲ ταύτης ὀφείλω νὰ σοι ἐκφράσω πανδήμως τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὸ δίδαγμα τῆς καρτερίας, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος, τὸ ὁποῖον μοὶ παρέσχες διὰ παράδειγματος ζηλευτοῦ καὶ θαυμασίου. Τὸ σῶμά σου ἔφθινεν, ἀλλ' ἡ ψυχή σου διετήρει ἅπασαν αὐτῆς τὴν διαύγειαν καὶ τὴν ῥώμην· ἡ σὰρξ σου ἐδαπανᾶτο, ἀλλὰ τὸ πνεῦμά σου, καθαρθέν, ἐξέλαμπεν ἐξαισίως. Ἡ ἰσχάτη ἀγωνία εἶχεν ἐνσκήψει ἐπὶ σέ, ἀλλ' ἔφερες αὐτὴν ἐν ὑπομονῇ, ἐν καρτερίᾳ, ἐν ἐλπίδι, καὶ ἐγώ, μάρτυς ἄφωνος καὶ συγκεκινημένος τοῦ ὑπερφυοῦς τούτου δράματος, ἠσθανόμην νὰ σπαράσσηται ἡ καρδία μου, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνδρίζηται συγχρόνως. Καὶ ἰδοὺ πῶς καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὅτε τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν νά σοι ἐπιθέτωμεν μέλλομεν, ὁμοῦ μὲ τὰ δάκρυα αἰσθάνομαι νά με ἀνακουφίζῃ γλυκεῖά τις παρηγορία. Ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἐξηυγένισε τὸ πένθος τοῦ θανάτου, μᾶς παρέχει καὶ τὴν δι' αὐτὸ παραμυθίαν. Ἀπὸ τῆς ἡσύχου Βηθανίας ἡ φωνή του διαλαλεῖ εἰς σύμπαντα τὸν κόσμον, ὅτι «ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή», καὶ ὅτι «ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται». Σὺ ἐπίστευες εἰς αὐτόν· σὺ ἴρηκες τὴν τελευταίαν πνοὴν ἐλπίζουσα ἐπ' αὐτόν. Ἀπέλθε λοιπὸν πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις θὰ σὲ ἀναστήσῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ ἐπαξίως τῆς πίστεώς σου, καὶ φέρε τὴν πτῆσίν σου ἐκεῖ ὅπου ἀπὸ τοῦδε ἐκλάμπει ἀνώδυνος, ἄλυπος, καὶ χαρμονῆς καὶ ἀγαλλιάσεως πλήρης, ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος».

Ἕνεκα τῶν ἑορτῶν ἐκδίδονται ὁμοῦ τὰ φύλλα τῆς Μ. Ἑβδομάδος καὶ τῆς ἑβδομάδος τοῦ Πάσχα.

ΚΗΡΥΓΜΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Καθ' ὅλας τὰς Κυριακὰς τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἐκήρυξαν ἐφέτος ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (Καρίτσῃ) φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς ἡμῶν Σχολῆς ἐκκληθέντες ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ αὐτῶν κ. Ἰγνατίου Μοσχάκη. Τὸ μέτρον ἦτο λαμπρὸν καὶ ἀξιέπαινον, ὑπόσχεται δὲ πολλὰ διὰ τὸ μέλλον.

Ὁ ὁ' ἐκ Κεφαλληνίας φοιτητὴς τῆς Θεολογίας κ. Γεράσιμος Πετραλιάνος ἐπεξέτεινε τὸ κήρυγμά του καὶ εἰς ναοὺς ἄλλους. Πολλοί, οἵτινες τὸν ἤκουσαν, ἐξέφρασαν ἡμῖν ἐπαίνους θερμούς, εὐχόμεθα δὲ ὅπως εὐγενὴς ἁμίλλα κηρύγματος ἐπιφορτίσῃ εἰς τὴν Θεολογικὴν ἡμῶν Σχολὴν πορίσῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν ἱεροκήρυκας, τοὺς ὁποίους δὲν ἰσχύει νὰ ἐνδείξῃ μόνος ὁ διορισμός.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦνται θερμῶς οἱ ἀνταποκριταὶ τῆς «Ἀναπλάσεως» ὅπως μέχρι τέλους Ἀπριλίου εἰσπράξωσι πάσας τὰς καθυστερουμένας συνδρομὰς τῶν ἐτῶν 1898 καὶ 1899 καὶ γνωρίσωσιν ἡμῖν ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου τοῦ Μαΐου τίνες ἀρνοῦνται ἢ δυστροποῦσι νὰ πληρώσωσιν, ὅπως διακόψωμεν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴν τοῦ φύλλου.

Παρακαλοῦνται ὡσαύτως οἱ ἀνταποκριταὶ τῆς «Ἀναπλάσεως» ὅπως ἐπιδιώξωσι δραστηρίως τὴν εἴσπραξιν τῶν συνδρομῶν τρέχοντος ἔτους 1900, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν των, ὅτι, ὅταν ἡ ἐργασία μας ἦνε ἐλευθέρα ἀπὸ οἰκονομικὰ προσκόμματα τὸ πνευματικὸν αὐτῆς μέρος θὰ καλλιεργῆται μετὰ μείζονος ἐπιμελείας.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ 9 Ἀπριλίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. Α'. 1—17.
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πράξ. Α'. 1—8.

Κυριακὴ 16 Ἀπριλίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. Κ'. 19—31.
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πράξ. Ε'. 12—21.

ΟΙ ΔΙΔΑΞΟΝΤΕΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΛΑΙΚΑΣ ΣΧΟΛΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἐν τῇ Α' ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον
7—8 μ. μ.

Δευτέρα 10 Ἀπριλίου — Μ χ. Γαλανός
Σαββάτῳ 15 Ἀπριλίου — Ἀρχιμ. Π. Δουληγέρης

Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης—5 μ.μ.

Κυριακῇ 16 Ἀπριλίου — Π. Δουληγέρης

Ἐν τῷ Ζαννείῳ Ὀρφανοτροφείῳ ἐν Πειραιεῖ

Δευτέρα 10 Ἀπριλίου — Γεώργ. Μακρῆς ὥρ. 3—4
Πέμπτη 13 Ἀπριλίου — Ἀρχιμ. Π. Χ. Δουληγέρης 7—8

ΓΡΑΦΕΙΑ „ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ" ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
Ἐν ὁδῷ Φλέσσα, ἀριθ. 5, πλησίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τυπογραφεῖον Ἀρ. Ζ. Διαλησμᾶ